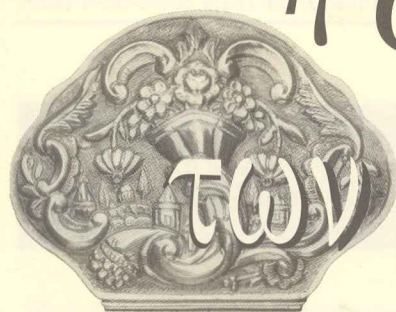

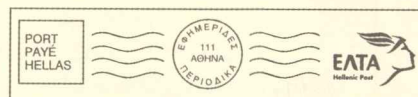
η φωνή

ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

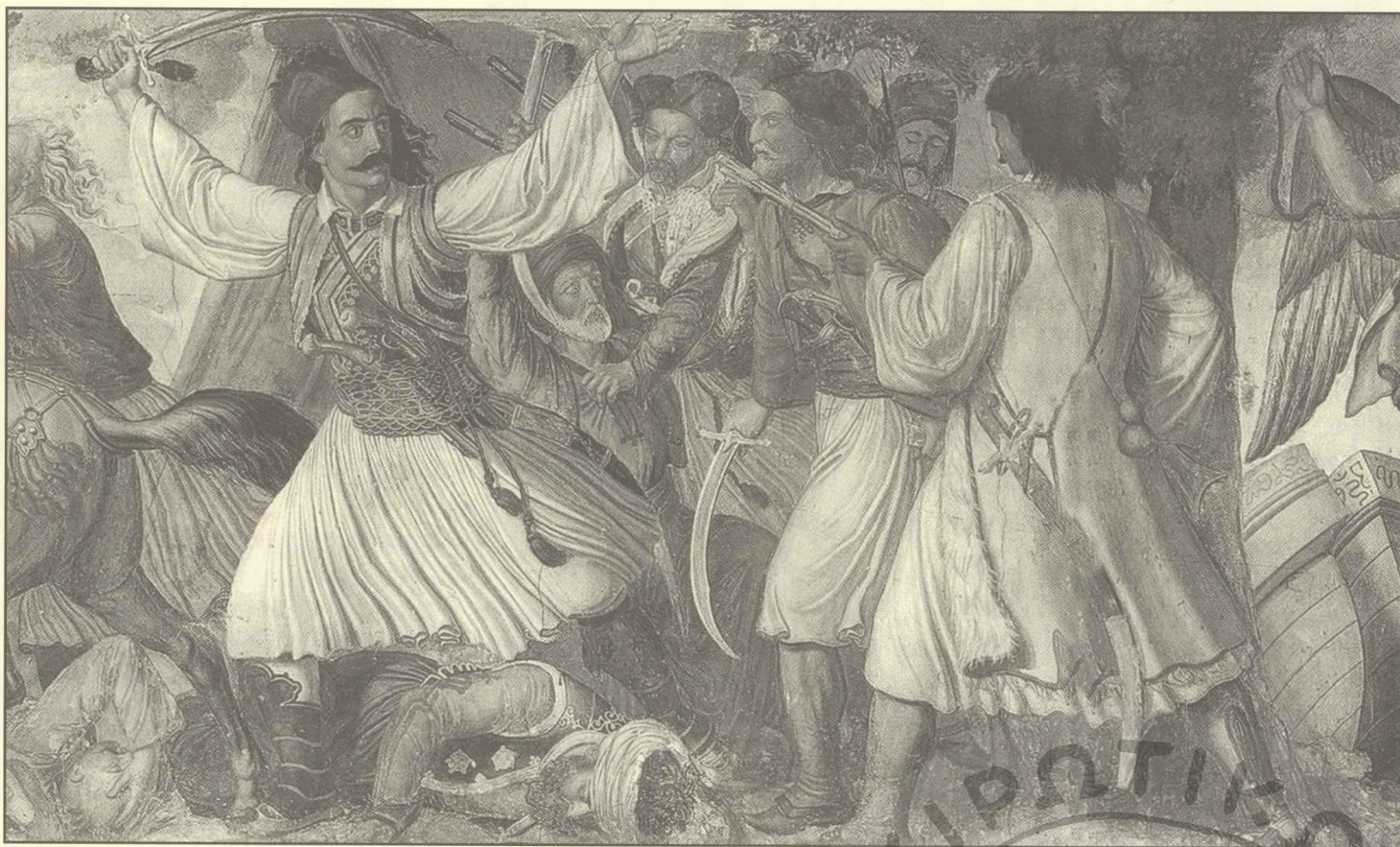
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Πανεπιστημιούπολη
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
455 00

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 3 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2003 • ΑΘΗΝΑ 30-06-2003

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ • ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΔΑΚΗ 20 • 111 43 ΑΘΗΝΑ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ 1821

Τμήμα της τοιχογραφίας στην αίθουσα Ε. Βενιζέλου της Βουλής των Ελλήνων, Επανάσταση των Ελλήνων εναντίον των Τούρκων.

Μέσα στις ζεστές μέρες του Ιουλίου, που έρχονται, οι Καλαρρυτινοί έχουν να θυμούνται την επέτειο της ηρωικής επανάστασης του χωριού μαζί με εκείνη του Συρράκου, γύρω στις 6 Ιουλίου του 1821.

Πολλά στοιχεία και λεπτομέρειες από τα γεγονότα της εποχής εξιστορούνται στο σημαντικό για όλους μας βιβλίο του ιστορικού Δημητρίου Φ. Καρατζή, το οποίο και σας παρουσιάζουμε στις σελίδες 6 και 7 της έκδοσής μας.

Παρασυρμένοι από τον υπέρμετρο ενθουσιασμό της εποχής των αλλαγών, που ζούσαν, από τα κυρήγματα της Φιλικής Εταιρείας, την πίστη στις δυνάμεις τους αλλά και στις ικανότητες των οπλαρχηγών της Πίνδου, τέλος

τρελλά επιφυλασμένοι από τις διαμάχες του Αλή Πασά με το Σουλτάνο, οι Καλαρρυτινοί με τους Συρρακιώτες ξεσηκώθηκαν στις αρχές του μήνα Ιουλίου. Κατάφεραν αρχικά να επικρατήσουν, όμως μπροστά στην ισχυρή δύναμη των σουλτανικών δυνάμεων τελικά υποχώρησαν. Τα δύο χωριά λεηλατήθηκαν και κάηκαν. Οι κάτοικοι εγκατέλειψαν τα σπίτια τους και όσοι γλύτωσαν κατευθύνθηκαν προς την Άρτα, το Μεσολόγγι, την Πελοπόννησο και τα Αγγλοκρατούμενα Επτάνησα. Μία νέα δύσκολη ζωή τους περίμενε μακριά από την πατρίδα.

Βλέπε 6η και 7η σελίδα

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Ιδιοκτήτης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ
Γιάννη Σταθά 6 • 106 72 Αθήνα

Εκδότης
ΣΠΥΡΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ
Γιάννη Σταθά 6 • 106 72 Αθήνα
Τηλ. Γραφείου 210 36 38 235

Διεύθυνση
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗΣ
Υμηττού 92 • 155 61 Χολαργός
Τηλ.: 210 65 14 487 - Κιν. 6944568543

Υπεύθυνη Ύλης - Αλληλογραφία
ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Κατσιμπίρη 40 • 155 61 Χολαργός
Τηλ.: 210 65 35 902

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 15€

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ - ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
με εγγραφή ονόματος
Αρ. Λογαριασμού 121/772769-09
Ταμιευτήριο Εθνική Τράπεζα Ελλάδος
ΕΛΕΝΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ
Τηλ. 210 86 76 865

Για τη Λάρισα
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΤΑΡΕΛΑΣ
Τηλ. 2410 28 91 121

Για τα Ιωάννινα και τους Καλαρρύτες
ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΖΑΓΚΛΗΣ
Τηλ. 26590 61 518 - 26510 48 843

Διευθύνσεις - Ταχυδρόμηση
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΚΟΥΛΑ
Γεωργίου Μαριδάκη 20 • 111 43 Αθήνα
Τηλ.: 210 20 20 356

Παραγωγή - Εκτύπωση
Τυρίσιον Α.Ε.
Καλλιγιά 3 • 114 73 Λεωφ. Αλεξάνδρας
Τηλ.: 210 64 31 511 - 210 64 52 677
Fax: 210 64 61 637

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η εμφάνισή μας

Αγαπητοί συμπατριώτες και φίλοι αναγνώστες,
Καλό καλοκαίρι και να περάσετε έστω και λίγες μέρες
στους Καλαρρύτες!

Θα απολαύσετε και θα αποζημιωθείτε!

Καλλιτεχνικές φύσεις οι Καλαρρύτες, το έχουν αποδείξει
με τις τέχνες τους, γι' αυτό τους ανήκει ένα έντυπο
αισθητικά αποδεκτό. Αυτός ο προβληματισμός μας οδή-
γησε, από το δεύτερο κιάλας φύλλο, στην αλλαγή της
εμφάνισής μας. Πιστεύουμε να ικανοποιήσει. Όμως δεν
θα σταματήσουμε εκεί. "Εχθρός του καλού το καλύτερο
και του ωραίου το ωραιότερο". Συνέχεια θα ψάχνουμε
να βρούμε την τέλεια μορφή και έκφραση. Ξέρουμε πως
υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν. Συντελεστής
της νέας εμφάνισης, η καλλιτεχνική φύση της υπεύθυνης
της ύλης Ιωάννας Κωνσταντίνου και τα παραγωγικά και
εκτυπωτικά εργαστήρια της Τυρίσιον Α.Ε., που ανήκει
και σε γαμπρό Καλαρρυτών, το σύζυγο της Θεοδώρας
Σ. Μπριάκου. Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους εργά-
στηκαν για την έκδοση και παρακαλούμε όλους σας να
βοηθήσετε με υλικό και ιδέες.

Όσον αφορά το περιεχόμενο, υπάρχει πρόβλημα! Οι
σελίδες μας είναι περιορισμένες. Μακάρι τα οικονομικά
να επέτρεπαν την αύξησή τους. Αναγκαστικά λοιπόν η
ύλη περιορίζεται από το χώρο. Έχουμε υπ' όψη μας να
θίξουμε αρκετά θέματα και περιμένουμε και τα δικά σας
κείμενα, που υποσχόμαστε να τα δημοσιεύσουμε με τη
σειρά τους.

Οι φωτογραφίες είναι η αδυναμία μας, γιατί πιστεύουμε
πως η κάθε μία τους, πέρα από χίλιες λέξεις που λέει,
είναι και έργο τέχνης, που δεν έχουμε δικαίωμα να το
καταστρέφουμε. Θα διαπιστώσατε την μέχρι τώρα, όσο
το δυνατόν, καλύτερη παρουσίασή τους, προσπάθεια
που θα συνεχιστεί. Στείλτε μας λοιπόν τα φωτογραφικά
σας κειμήλια και τις δικές σας πετυχημένες λήψεις. Εμείς
δημοσιεύοντάς τις θα τις παραδώσουμε στην αιωνιότη-
τα και θα σας επιστρέψουμε τα πρωτότυπα.

Τα γενεαλογικά δέντρα των Καλαρρυτινών οικογενειών,
που αρχίσαμε να δημοσιεύουμε, μας βοηθούν να βρού-
με τις ρίζες μας. Είναι όμως δύσκολο έργο. Δοκιμάστε να
συμπληρώσετε το δικό σας γενεαλογικό και θα διαπι-
στώσετε το μέγεθος της δυσκολίας. Ζητάμε κατανόηση
και παρακαλούμε για συμπλήρωση και διόρθωση των
όσων δημοσιεύουμε.

Πιστεύουμε πως η έκδοσή μας, με την πολλαπλή βέβαια
βοήθειά σας, έχει λαμπρό μέλλον. Θα βελτιώνεται συνε-
χώς και θα προσπαθεί να καλύπτει τους στόχους της.
Πάντα καλύτερα και ωραιότερα!

η Σύνταξη

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις του Συλλόγου.

Η ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΑΤΥΠΟΥ ΦΟΡΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Την Κυριακή 30 Μαρτίου 2003 συνεδρίασε
στην Αθήνα ο Άτυπος Φορέας Ανάπτυξης
των Καλαρρυτινών (ΑΦΑΚ). Η συνέλευση έγινε
σε θερμό και φιλικό κλίμα, και παραβρέθηκαν
όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη, εκτός του αντι-
προσώπου του Αγροτικού Συνεταιρισμού Κα-
λαρρυτινών. Η συνάντηση έγινε στο σπίτι του μέ-
λους του Δ.Σ. του Συλλόγου των εν Αττική Κα-
λαρρυτινών κας Ι. Κ. Κωνσταντίνου, απ' όπου
και η φωτογραφία που παραθέτουμε. Ακολου-
θεί το πρακτικό της συνέλευσης.

Στην Αθήνα σήμερα την 30η Μαρτίου 2003 συ-
νήλθαν στην ετήσια τακτική συνέλευση τα μέ-
λη του Άτυπου Φορέα Ανάπτυξης Καλαρρυτινών
μετά από πρόσκληση του Συλλόγου των εν Αττι-
κή Καλαρρυτινών, ο οποίος έχει την προεδρία
του φορέα από 1η Σεπτεμβρίου του 2002 έως
την 31η Αυγούστου 2003.

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης ήταν τα εξής:

1ο Ενημέρωση για τις ενέργειες και την εξέλιξη
στα θέματα που χειρίζεται ο φορέας, από
την τελευταία συνέλευση έως και την πα-
ρούσα.

2ο Ενημέρωση των μελών από τον κ. Μαντζα-
βίνη για τα αποτελέσματα των ενεργειών του
σχετικά με την δέσμευσή του κατά την προη-
γούμενη συνέλευση να συζητήσει με ενδια-
φερόμενους ιδιώτες τη δυνατότητα και τους
όρους ανάληψης από αυτούς της διαμόρφω-
σης και λειτουργίας των τριών κτιρίων στο
χωριό.

3ο Συζήτηση και λήψη αποφάσεων επί των νέ-
ων δυνατοτήτων χρηματοδότησης για τη δια-
μόρφωση των ως άνω κτιρίων ή άλλης ανα-
πτυξιακής παρέμβασης στους Καλαρρύτες.

4ο Λήψη απόφασης για τις ενέργειες και την
λειτουργία της εταιρείας μέσα στα πλαίσια
των ως άνω προσαποφάσεων.

5ο Ορισμός νέου προεδρεύοντος του φορέα
μετά την 1η Σεπτεμβρίου 2003 σύμφωνα με
το άρθρο 4 του καταστατικού.

Αρχικά τον λόγο έλαβε ο Πρόεδρος του Συλ-
λόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών και προε-
δρεύων της συνέλευσης, ο οποίος καλωσόρισε
τους παρευρισκόμενους.

Στη συνέλευση παρευρίσκονταν οι:

- 1) Χρήστος Κοταρέλας: Πρόεδρος της Κοινό-
τητας Καλαρρυτινών
- 2) Κωνσταντίνος Μπαρμπούτης: Πρόεδρος
του Συλλόγου Πίνδος
- 3) Απόστολος Γκατζόγιας: Πρόεδρος του Λα-
ογραφικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Κα-
λαρρύτες
- 4) Βασίλης Τσούκας: Πρόεδρος του Πανθεσσα-
λικού Συλλόγου Καλαρρύτες, με τον Γενικό
Γραμματέα του Συλλόγου
- 5) Σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλ-
λόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών.

Σύσσωμη η Γενική Συνέλευση του Άτυπου Φορέα σε φωτογραφία Κ. Μπαρμπούτη.

Δεν παρέστη εκπρόσωπος του Αγροτικού Συ-
νεταιρισμού Καλαρρυτινών, αν και είχαν κληθεί.
Ο Σύλλογος Πίνδος, όπως είχε δικαίωμα από
το καταστατικό του φορέα μας, έστειλε μία επι-
στολή με την οποία ζητά να μπει και ένα άλλο
θέμα για συζήτηση, το οποίο είναι: η εφαρμο-
γή των αποφάσεων του φορέα.

Ο προεδρεύων σύλλογος δεν είχε αντίρρηση γι
αυτό κι έτσι εντάχθηκε ως 6ο θέμα της ημερή-
σιας διάταξης.

Στη συνέχεια ο προεδρεύων αναφέρθηκε στην
εκπλήρωση των ταμιακών υποχρεώσεων των πα-
ρισταμένων, οι οποίοι βρέθηκαν εντάξει. Η τα-
μιακή εκκρεμότητα του συλλόγου Πίνδος από τη
δαπάνη της συμβολαιογραφικής πράξης μεταβί-
βασης του ποσοστού του κτίριου Κωσταδήμα,
πριν τη σύσταση της Αναπτυξιακής Εταιρείας και
την οποία κατέβαλε ο φορέας από το ταμείο του,
αναγνωρίστηκε από τον εκπρόσωπο της Πίνδος
κ. Κ. Μπαρμπούτη, ο οποίος δήλωσε πως οφεί-
λεται στις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώ-
πιζε το σωματείο. Υποσχέθηκε ότι η οφειλή θα
εξοφληθεί έστω και σταδιακά, το συντομότερο
δυνατόν.

Μετά από τα ταμιακά, ο προεδρεύων της συ-
νάντησης κος Σ. Φασούλας εισήγαγε στη συζή-
τηση του 1ου θέματος της ημερήσιας διάταξης
λέγοντας τα εξής:

"Μετά την τελευταία συνάντηση του φορέα τον
Ιούνιο του 2002, ξεκαθάρισε το θέμα των δυ-
νατοτήτων του ΕΟΤ για χρηματοδότηση των
έργων σε παραδοσιακούς οικισμούς. Ο ρόλος
του ΕΟΤ σήμερα περιορίστηκε στην προώθη-
ση της πολιτικής της εκάστοτε κυβέρνησης και
δεν έχει καμία δυνατότητα χρηματοδότησης
έργων όπως στο παρελθόν, και ιδιαίτερα σε πα-

ραδοσιακούς οικισμούς. Εάν είχε, η πρώτη πα-
ρέμβαση θα ήταν στους Καλαρρύτες, δεδομέ-
νου ότι είναι έτοιμες οι απαιτούμενες μελέτες.
Κατόπιν αυτού, είμαστε αυτή τη στιγμή σε ανα-
μονή της απόφασης χρηματοδότησης του κτι-
ρίου Κωσταδήμα από τη Νομαρχία. Βεβαίως,
θεωρώ τη λύση αυτή σαν λύση απελπισίας, λό-
γω του ότι αυτή περιορίζεται σε ένα κτίριο μό-
νον και όχι στη διαμόρφωση ξενώνα, όπως
προβλέπει ο σχεδιασμός του ΕΟΤ. Ήδη όμως
ανοίγονται κάποιες αισιόδοξες προοπτικές για
δυνατότητα χρηματοδότησης από άλλες πη-
γές, που μέχρι πριν λίγους μήνες δεν υπήρχαν.
Μία απ' αυτές είναι η προκήρυξη για την υπο-
βολή αίτησης χρηματοδότησης από την
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. θυγατρική της εταιρείας
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ, η οποία με τη σει-
ρά της είναι θυγατρική του ΕΟΤ. Ο Φορέας, σε
συνεργασία με την Κοινότητα και την Αναπτυ-
ξιακή Εταιρεία, συντάσσει αίτηση προς την εται-
ρεία αυτή, με την οποία ζητήσει τη χρηματο-
δότηση τόσο των τριών κτιρίων, όσο και άλλων
αναπτυξιακών έργων στους Καλαρρύτες. Είμα-
στε σε αναμονή της απάντησης. Αξίζει να ση-
μειωθεί, ότι μετά από αίτηση της Κοινότητας
προς τον ΕΟΤ, μας παραδόθηκαν τα πλήρη
αντίγραφα των μελετών των τριών κτιρίων, και
έτσι σε περίπτωση που εγκριθεί η χρηματοδό-
τηση, θα έχουμε έτοιμες τις μελέτες, γεγονός
που θα εκτιμηθεί θετικά κατά την έρευνα της
αίτησής μας.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί, ότι εξαντλήσαμε
την έρευνα όλων των πιθανών πηγών χρημα-
τοδότησης για ανάλογα αναπτυξιακά έργα. Δεν
υπάρχει καμία χρηματοδότηση χωρίς μεγάλη
ιδία συμμετοχή, την οποία όμως δεν διαθέτουν

οι Καλαρρύτες. Η έρευνα έγινε μέσω γνωστών αρμοδίων προσώπων στο Υπουργείο Ανάπτυξης, στον ΕΟΤ, στον ΕΟΜΜΕΧ, στην Περιφέρεια και στο Τμήμα Ευρωπαϊκών Χρηματοδοτήσεων της Νομαρχίας Ιωαννίνων. Από όλους πήραμε υπεύθυνα την ίδια απάντηση."

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ κος Απόστολος Γκατζόγιας, ο οποίος δήλωσε ότι κατέθεσε αίτηση στην εταιρεία Planning Group σαν διευθύνων σύμβουλος της Αναπτυξιακής Εταιρείας. Η χρηματοδότηση, εφόσον εγκριθεί, θα γίνει από το 3ο Γ.Κ.Π.Σ. και θα αφορά οικοτεχνία, ανάπτυξη τυροκομίας, τραχανά, τσάι, ρίγανη, και μέλι Καλαρρυτών με απασχόληση περιοδικά 20 ατόμων.

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών κος Χ. Κοταρέλας και συμπλήρωσε ότι η Περιφέρεια έχει αναθέσει στην ιδιωτική εταιρεία Planning Group τη μελέτη για τρεις τομείς. Η συνεννόηση γίνεται με την κα Αντωνάκη και έχουν γίνει μέχρι τώρα τρεις συναντήσεις. Ενημερώθηκαν όλοι περίπου οι Καλαρρυτιώτες είτε σε συνάντηση είτε κατ' ιδίαν. Ό,τι προτάθηκε βρίσκεται στο στάδιο μελέτης. Κατόπιν πήρε το λόγο ο Πρόεδρος του Συλλόγου ΠΙΝΔΟΣ κος Κ. Μπαρμπούτης, ο οποίος έκφρασε την ιδιαίτερη ικανοποίηση του συλλόγου που εκπροσωπεί για τις ενέργειες που έγιναν μέχρι τώρα, τόσο από το φορέα, όσο και από την εταιρεία και την κοινότητα για τη χρηματοδότηση των τριών κτιρίων. Πρόσθεσε ότι βρισκόμαστε στην εποχή των "ισχνών αελάδων" και θέβαια, στην περίπτωση που δεν ευοδωθεί κάποια προσπάθειά μας δεν σημαίνει ότι δεν προσπάθησαν αρκετά όσοι ασχολήθηκαν και πως δεν τους αξίζει έπαινος. Συμπλήρωσε ότι σήμερα συναντήθηκε με τον κο Νομάρχη, ο οποίος τον πληροφορήθηκε ότι τον Αύγουστο θα κυκλοφορήσουν τα Μ.Ο.Π. με χρηματοδότηση 100%, που αφορούν μονοπάτια και άλλες δραστηριότητες. Ο κος Μπαρμπούτης ζήτησε από την Κοινότητα να δευομευτεί ότι θα ενημερώσει όλους τους φορείς για τη δυνατότητα χρηματοδότησης. Συμφώνησαν σε αυτό τόσο ο Πρόεδρος της Κοινότητας όσο και οι λοιποί σύνοεδροι και παραδέχτηκαν ότι απαιτείται παρακολούθηση στα τεκταινόμενα. Οι σύνοεδροι ενέκριναν παμψηφεί τα όσα έγιναν από το ΦΟΡΕΑ, την Κοινότητα και την Εταιρεία και διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχουν άλλες δυνατότητες με όρους που να μπορούμε να ανταποκριθούμε. Εξουσιοδότησαν παμψηφεί τους κους Κ. Μπαρμπούτη και Απ. Γκατζόγια να παρακολουθούν το πότε θα ανακοινωθούν τα Μ.Ο.Π. και από κοινού να πράξουν ότι είναι δυνατόν για να χρηματοδοτηθούν οι Καλαρρύτες. Ο καθένας τους υποχρεούται να ειδοποιήσει τους υπολοίπους μόλις πληροφορηθεί οτιδήποτε.

Ο προεδρεύων της συνέλευσης προχώρησε στο δεύτερο θέμα της ημερησίας διάταξης και δήλωσε ότι δεν έχει ενημερωθεί από τον ίδιο τον κο Μαντζαβίνη για τις συζητήσεις του με τους ιδιώτες που ενδιαφέρθηκαν να χρηματοδοτή-

σουν τη διαμόρφωση και εκμετάλλευση των τριών κτιρίων. Ενημερώθηκε μόνο έμμεσα από μία επιστολή του Προέδρου του συλλόγου ΠΙΝΔΟΣ, στον οποίο είχε ήδη στείλει μία επιστολή ο κος Μαντζαβίνης όπου ανέφερε πως οι ιδιώτες επενδυτές δεν ενδιαφέρονταν πλέον, επειδή εκκρεμούσε αίτηση της Κοινότητας για χρηματοδότηση του ενός κτιρίου (Κωσταδήμα). Ο προεδρεύων διατύπωσε την άποψη ότι ασφαλώς δεν πρέπει να υπήρχε πραγματικό ενδιαφέρον από την μεριά τους και βρήκαν αυτό το πρόσχημα, γιατί εκτός των άλλων, δύο φορές είχε δηλωθεί στον κο Μαντζαβίνη ότι η Κοινότητα, κατ' εντολή του Φορέα, θα παραιτούνταν αμέσως εάν εδήλωναν ενδιαφέρον οι ιδιώτες. Επιπλέον, ο συσχετισμός αυτής της αίτησης είναι μάλλον αδύνατος, οι δε ιδιώτες γνωρίζουν καλά ότι μία προϋπάρχουσα αίτηση από την Κοινότητα δεν εμποδίζει κάποιας άλλης μορφής αίτηση χρηματοδότησης. Πόσο μάλλον που η Κοινότητα δεν είναι καν ιδιοκτήτρια του κτιρίου. Υπενθυμίζεται εδώ, ότι η αίτηση από την Κοινότητα έγινε με παμψηφεί απόφαση του Φορέα, ώστε να μη χαθεί οποιαδήποτε χρηματοδότηση. Ο κος Μπαρμπούτης δήλωσε ότι απλά κοινοποίησε την επιστολή και ότι δε γνωρίζει κάτι πέραν αυτού, πιστεύοντας καλόπιστα ότι ο κος Μαντζαβίνης δεν παρέκαμπε τον προεδρεύοντα του Φορέα με αυτόν τον τρόπο, στον οποίο όφειλε να απαντήσει. Ο προεδρεύων εισηγήθηκε να μη συζητηθεί περισσότερο το θέμα, επειδή απουσίαζε ο κος Μαντζαβίνης, αλλά να θεωρηθεί λήξαν. Οι ιδιώτες, που είχε επικαλεστεί ο κος Μαντζαβίνης προφανώς δεν ενδιαφέρονταν πραγματικά για τη χρηματοδότηση και την εκμετάλλευση των τριών κτιρίων. Η Συνέλευση αποδέχτηκε παμψηφεί την πρόταση.

Στο 3ο και στο 4ο θέμα της Ημερησίας Διάταξης οι παρευρισκόμενοι θεωρούν ότι αποφάσισαν εμμέσως κατά τη συζήτηση του 1ου θέματος. Έτσι αποφασίζουν παμψηφεί και τώρα, ότι δεν έχουν καμμία δυνατότητα χρηματοδότησης των αναπτυξιακών στόχων τόσο του Φορέα, όσο και της Εταιρείας. Η Εταιρεία θα πρέπει να παραμείνει ενεργή ώστε να την χρησιμοποιήσουμε ως συμβαλλόμενη εκ μέρους των Καλαρρυτών, στην περίπτωση που εγκριθεί κάποια χρηματοδότηση είτε από την Αγροτουριστική, είτε από άλλο φορέα. Όλοι οι σύλλογοι που απαρτίζουν το Φορέα θα πρέπει να βοηθήσουν την Εταιρεία να διατηρηθεί στη ζωή. Η δε διοίκηση αυτής δε θα πρέπει να προβεί σε καμμία άλλη ενέργεια, εκτός από την προώθηση των ως άνω αποφασισθέντων, καθώς και την εκμίσθωση χώρων των τριών κτιρίων για την αποκόμιση εσόδων.

Η Συνέλευση αποφάσισε παμψηφεί να αναθέσει την προεδρία του Φορέα μετά την 1η Σεπτεμβρίου του 2003 στον Πολιτιστικό Λαογραφικό Σύλλογο ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ, δεδομένου ότι οι υπόλοιποι έχουν αναλάβει πρόσφατα.

Στη συνέχεια ο προεδρεύων κάλεσε τον κο

Μπαρμπούτη, να αναπτύξει το θέμα που πρότεινε ο Σύλλογος ΠΙΝΔΟΣ.

Ο κος Μπαρμπούτης είπε ότι ορισμένες αποφάσεις που λήφθηκαν στο παρελθόν δεν τηρήθηκαν και ειδικότερα, η Κοινότητα δεν αντιμετώπισε το θέμα των σφαγείων, τις παραβάσεις πολλών συμπατριωτών, σε σχέση με την κάλυψη με πλάκα τη στέγη των σπιτιών τους, καθώς και τις απαγορεύσεις ζώων μέσα στον οικισμό. Ο προεδρεύων του Φορέα παρατήρησε, ότι ο 'Ατυπος Φορέας Ανάπτυξης των Καλαρρυτών συζητά και δεσμεύει όλους, μόνο για θέματα που σχετίζονται με αναπτυξιακές παρεμβάσεις και εφόσον έχουν γίνει δεκτά παμψηφεί από όλους. Τα συγκεκριμένα άρα θέματα μπορούν μόνο να συζητηθούν εκτός ημερησίας διάταξης και εφόσον συμφωνούν όλοι, όπως έγινε και στο παρελθόν.

Κατόπιν αυτών κήρυξε τη λήξη των εργασιών του Φορέα και στη συνέχεια έγινε ελεύθερη συζήτηση επ' αυτών των θεμάτων με συναίνεση των συμμετεχόντων. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας είπε ότι το σφαγείο δε θα ξαναχρησιμοποιηθεί, δεδομένου ότι είναι παράνομο, σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, η οποία εξ άλλου δεν επιτρέπει τη δημιουργία νέου σφαγείου σε άλλο χώρο. Οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος είναι πολύ αυστηρές, και σφαγεία επιτρέπονται μόνο σε ελάχιστα μέρη της Ελλάδας και εφόσον πληρούν όλους τους όρους υγιεινής και όχι σε κάθε μικρό χωριό. Όσον αφορά την οχλοπία, η δέσμευση για ανακοινώσεις ήταν της προηγούμενης κοινοτικής αρχής, αλλά δεν έχει και ο ίδιος αντίρρηση να εκδόσει κάποια τέτοια ανακοίνωση. Πάντως αμφισβητεί το κατά πόσον θα φέρει αυτό κάποιο αποτέλεσμα, μία και όσοι παρανομούν γνωρίζουν σαφώς τι ορίζει ο νόμος.

Προτάθηκαν στη συνέχεια διάφοροι τρόποι προστασίας του παραδοσιακού χαρακτήρα του χωριού, αλλά πιο πρόσφορος θεωρήθηκε ότι είναι η μερική χρηματοδότηση του κόστους επισκευής της στέγης, όπως είχε γίνει και στο παρελθόν με ενέργειες του Φορέα, από τον ΕΟΤ. Όσον αφορά τη διέλευση των ζώων, ο Πρόεδρος της Κοινότητας υποσχέθηκε να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ώστε να σταματήσει η διέλευσή τους μέσα από τον οικισμό.

Στο σημείο αυτό ο προεδρεύων της συνεδρίασης κος Σ. Φασούλας, αφού ευχαρίστησε τους συνέδρους, έλυσε τη συνεδρίαση.

Οι Σύνοεδροι του Φορέα

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σπύρος Φασούλας

ΤΑ ΜΕΛΗ

Πρόεδρος Κοινότητας: Χρήστος Κοταρέλας

Σύλλογος Λάρισας: Βασίλειος Τσόκας

Σύλλογος Ιωαννίνων: Κωνσταντίνος Μπαρμπούτης

Λαογραφ. Σύλλογος Ιωαννίνων: Απόστολος Γκατζόγιας

Διοικητικό Συμβούλιο Συλλόγου Αθηνών

Το ιστορικό μιας χαμένης ευκαιρίας ανάπτυξης των Καλαρρυτών

Με την ευκαιρία της σύγκλησης της Κοινότητας και όλων των τοπικών συλλόγων του *Φορέα Ανάπτυξης των Καλαρρυτών* που έγινε στην Αθήνα στις 30 Μαρτίου 2003, αισθανόμαστε την ανάγκη και την υποχρέωση να υπενθυμίσουμε σε όσους γνωρίζουν, αλλά και να γνωστοποιήσουμε σε όσους το αγνοούν, το ιστορικό της χαμένης ευκαιρίας ανάπτυξης του χωριού μας.

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού μετά από μακρύ αγώνα προσπάθειών και συζητήσεων, έστειλε στις 26 Ιουλίου 1988 προς τον *Φορέα Ανάπτυξης των Καλαρρυτών* έγγραφο, φωτοτυπία του οποίου παραθέτουμε, με το οποίο δεσμευόταν να ολοκληρώσει τις μελέτες διαμόρφωσης τριών ιστορικών κτιρίων, που προτάθηκαν από κοινού, μέχρι τον Μάρτιο του 1989.

Οι μελέτες αυτές πράγματι ολοκληρώθηκαν με μικρή μόνο χρονική παρέκκλιση. Με σύμφωνη γνώμη όλων όσων παίρνουν μέρος στο Φορέα, είχε αποφασιστεί από πριν, ότι θα συστηνόταν μία αναπτυξιακή εταιρεία των Καλαρρυτών, στην οποία θα υπάγονταν τα τρία ιστορικά κτίρια, δηλαδή η οικία Κωσταδήμα, η Κασσαρεία Φασούλα και το Δημοτικό Σχολείο. Αυτός ήταν και ο όρος που μας έθετε ο ΕΟΤ για να προχωρήσει στην εκταμίευση των χρηματοδοτήσεων.

Δυστυχώς από τη μεριά μας δεν είχαμε αντιληφθεί ότι το κλίμα που επικρατούσε εκείνη την εποχή ανάμεσα στα μέλη του Φορέα ήταν αρνητικό και διασπαστικό. Χωρίς να έχουν ποτέ πριν διατυπωθεί αντιρρήσεις για την πραγματοποίηση της ανάπλασης και αναπαλαίωσης των κτιρίων, τα ενδιαφερόμενα μέλη ανάλωσαν έξι χρόνια για να αποδεχτούν την προσφορά του ΕΟΤ και να προβούν στη σωτήρια σύσταση της *Αναπτυξιακής Εταιρείας*. Εξι πολύτιμα χρόνια χάθηκαν με διχόνοιες και άσκοπες προσωπικές αντιπαραθέσεις. Εξι πολύτιμα χρόνια περίμενε ο ΕΟΤ την απάντησή μας, νομίζοντας ότι η απόφαση ήταν ήδη παρμένη από το 1989, όπως είχαμε δηλώσει.

Ας υπενθυμίσουμε εδώ, ότι το πρόγραμμα που είχε καταρτιστεί ήταν *πρότυπο* για όλη την Ελλάδα, δηλαδή *πιλοτικό* ως προς την ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών. Ποιός θα το αμφισβητούσε; Και όμως, κάποια μέλη του Φορέα δεν ήταν φαίνεται ικανοποιημένα. Όταν το 1995 κατάφεραν να δώσουν όλοι την έγκρισή τους για τη σύσταση της *Αναπτυξιακής Εταιρείας*, τα κονδύλια του ΕΟΤ είχαν πια διοχετευτεί σε άλλες κατευθύνσεις, σε τόπους που γνωρίζουν καλύτερα από εμάς ότι ο χρόνος είναι χρήμα και ότι μπροστά στο κοινό συμφέρον οι μικροαντιδικίες πρέπει να εξαφανίζονται. Εν ολίγοις, τα κονδύλια που μας αναλογούσαν χάθηκαν προς άλλες κατευθύνσεις, εκεί όπου οι αρμόδιοι ξέρουν να κινούνται γοργά και έξυπνα, όχι δηλαδή σαν κι εμάς. Σαν επιστέγασμα της κακοτυχίας μας ματαιώθηκε η τελευταία προσπάθεια για υπογραφή μίας προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της *Αναπτυξιακής Εταιρείας* και του ΕΟΤ τον Ιούλιο του 1995, επειδή αντικαταστάθηκε αιφνιδιαστικά ο γενικός γραμματέας του ΕΟΤ κος Γιαννακούλιας.

Στο μεταξύ διάστημα διαφοροποιήθηκε η στρατηγική κατεύθυνση του ΕΟΤ. Οι παρεμβάσεις του στους παραδοσιακούς οικισμούς αδρανοποιήθηκαν, ο οργανισμός συρρικνώθηκε και έχασε τις παλιές του αρμοδιότητες. Σταδιακά οριοθετήθηκε στη χάραξη της τουριστικής πολιτικής μέσα στα πλαίσια του Υπουργείου Ανάπτυξης. Οι ευκαιρίες χάθηκαν, η πικρία έμεινε. Σκοπός που καταγράφουμε όμως τα γεγονότα αυτά δεν είναι η επίπληξη των υπευθύνων του Φορέα, αλλά η αποφυγή παρόμοιων λαθών στο μέλλον. Σήμερα διαφαίνονται ξανά κάποιες νέες δυνατότητες χρηματοδότησης του προγράμματος, αλλά και άλλων δραστηριοτήτων. Ας φροντίσουμε τώρα να παρακάμψουμε τις προσωπικές διαφωνίες. Ας υποχωρήσουν οι "δύσκολοι" μπροστά στο καλό του τόπου. Ας συσπειρωθούμε όλοι μας σε ένα κοινό αγώνα και ας σταθούμε μακριά από μικροκομματικά συμφέροντα. Οι Καλαρρύτες δεν αντέχουν να χάσουν και τις τελευταίες ευκαιρίες που θα έρθουν. Πρέπει πια να ομοφωνήσουμε και να δείξουμε ότι μπορούμε κι εμείς ναβάλουμε πάνω απ' όλα το συμφέρον του χωριού μας. Ας μη χρονοτριβήσουμε περισσότερο!

Σπύρος Π. Φασούλας

Πρόεδρος του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΜΗΜΑ Β' Ταχ. Δ/ση : Αμερικής 2 (Τ.Τ. 133) Πληροφορίες : 3223.ΜΑΒΒΑΔΙΑΣ Τηλέφωνο : 144	Αριθ. Πρωτ. 526 Ε35 Βαθμός Προτεραιότητος ΠΡΟΣ: ΦΟΡΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ Υπεύθυνος: Αθηνών: ΣΠ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ Ακαδημίας 39 Αθήνα 106 72.
ΘΕΜΑ: Εφαρμογή του Προγρ. Παραδ. Οικισμών ΕΟΤ στους Καλαρρύτες Ημε:	
Απαντώντας στο από 25-4-88 έγγραφό σας (αρ.πρωτ. ΕΟΤ 24346/26-4-88) και σε συνέχεια των πρόσφατων συζητήσεών μας σας πληροφορούμε ότι:	
1. Με απόφαση του ΔΣ (αρ.15/15-1-89) ο ΕΟΤ ενέταξε τους οικισμούς Καλαρρύτες και Συρράκο Ημερίου, στο Πρόγραμμα Παραδοσιακών Οικισμών.	
2. Ειδικότερα για τους Καλαρρύτες η επέμβαση του ΕΟΤ, ύστερα από συνεννόηση τόσο με τον φορέα Αναπτύξεως Καλαρρυτών όσο και με την Κοινότητα, περιλαμβάνει την αποκατάσταση τριών κτιρίων για τη δημιουργία ξενώνων καθώς και Πυλωτού και εργαστηρίου-εκθετηρίου αγροτοεργαστηρίου.	
3. Η υπηρεσία μας έχει ήδη προχωρήσει σε ανωνυμιαστική μελέτη του ευρύτερου χώρου του οικισμού καθώς και στην επίτωση αποτύπωσης ενός από τα τρία κτίρια.	
4. Οι τεχνικές μελέτες (αρχιτεκτονική,στατική,μηχανολογική) για παραπάνω κτίρια προβλέπεται να ολοκληρωθούν τον Μάρτιο του 1991. Παράλληλα και μέχρι τον Μάιο 1989 θα συνταχθεί σχέδιο χρήσεων που θα αποτελέσει βασικό κατευθυντήριο άξονα για οποιαδήποτε λοιπών έργων ή ρυθμίσεων, έτσι ώστε να διαφυλάσσεται η αρχιτεκτονική ομοιογένεια και γενικότερα ο παραδοσιακός χαρακτήρας του.	
5. Στη φάση ολοκλήρωσης των μελετών παρακαλούμε να έχουμε την συγνώμη σας για τον καθορισμό από κοινού της διαδικασίας υλοποίησης των έργων.	
ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ 1. Δ/ΝΣΗ Β' 2. ΤΜΗΜΑ Β'4 Σ.Σ./20-7-88.	Α. ΑΘΗΝΩΝΤΗΣ Σ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ Ακρίτης Αντίγραφο

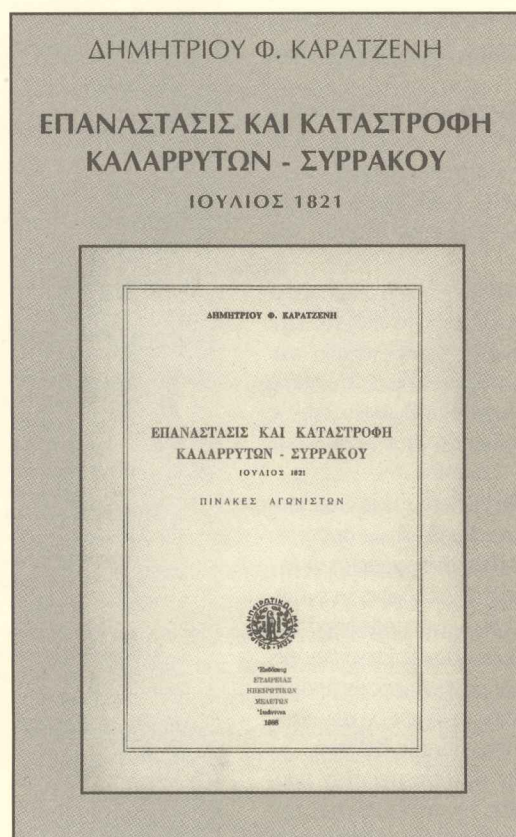
Άποψη του χωριού μας.

Διαβάσαμε και σας παρουσιάζουμε...

Σας παρουσιάζουμε στη στήλη μας αυτή το βιβλίο του ιστορικού Δημητρίου Φ. Καρατζή, Επανάστασις και Καταστροφή Καλαρρυτών-Συρράκου, Ιούλιος 1821, από τις εκδόσεις της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα 1988. Η επιλογή μας αυτή έγινε με αφορμή την επέτειο των 182 χρόνων από την ιστορική επανάσταση των δύο χωριών εναντίων των Τούρκων.

Την άνοιξη του 1821 ο Αλή Πασάς βρισκόταν αποκλεισμένος στα Γιάννενα από τα σουλτανικά στρατεύματα, που του ζητούσαν να παραιτηθεί. Οι διάφοροι οπλαρχηγοί της γύρω περιοχής άρχισαν τότε να συγκεντρώνονται στο Μακρυνόρος με σκοπό να φράξουν τις διαβάσεις καθόδου των Τούρκαλθανών προς την Ακαρνανία. Μεταξύ της Πλάκας και των Καλαρρυτών περιφέρονταν και αρκετοί Σουλιώτες αγωνιστές, όπως ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Κίτσος Τζαβέλλας, αλλά και ομάδες φίλων του Αλή, αλβανοί, που προσπαθούσαν όλοι μαζί να ξεσηκώσουν τους κατοίκους της περιοχής εναντίον των σουλτανικών στρατευμάτων, μια και ο Αλή Πασάς είχε υποσχεθεί συμπάρσταση στους Έλληνες χριστιανούς εφόσον τον βοηθούσαν να νικήσει το Σουλτάνο.

Ο Χουρσίτ Πασάς της Πελοποννήσου, που διοικούσε τότε το στρατό της περιοχής, φοβήθηκε τον ξεσηκωμό της Πίνδου και εγκατέστησε μία μικρή δύναμη με αρχηγό τον Ιμπραήμ Πρεμέτη στη γέφυρα της Πλάκας και στα χωριά Καλαρύτες, Συρράκο, Κράψη, Γότιστα, Μέτσοβο. Ειδικά για τους Καλαρύτες από επιστολή του Απόστολου Παπαγεωργίου προς τον Παύλο Λάμπρου πληροφορούμαστε ότι βρίσκονταν εκεί 60 άντρες υπό τον Χουσεΐν και τον Μαζούτ Αγά. Το πέρασμα από τη Θεσσαλία προς τα Γιάννενα γινόταν από το δρόμο Καλαρρυτών - Συρράκου και είχε τεράστια στρατηγική σημασία, γεγονός που καταδεικνύεται και από το ότι οι 60.000 άντρες του Χουρσίτ που κατευθύνονταν προς την πρωτεύουσα της Ηπείρου πέρασαν από εκεί. Σαν συμπληρωματική εγγύηση ουδετερότητας, ο Χουρσίτ απαίτησε μέχρι 8 ομήρους από το κάθε χωριό, που

θα κληρώνονταν εκ περιτροπής και θα παρέμεναν στο νησί της λίμνης Παμβώτιδας επί μία βδομάδα η κάθε μία.

Στο μεταξύ διάστημα ο Μάρκος Μπότσαρης συννενοήθηκε με τους προύχοντες των Καλαρρυτών και του Συρράκου να προετοιμάσουν τους κατοίκους για εξέγερση. Ζήτησε ενισχύσεις και από άλλους οπλαρχηγούς της γύρω περιοχής, που έφτασαν μετά τις 20 Ιουνίου και επιτέθηκαν αρχικά στην Πλάκα για να αφοπλίσουν την περιοχή. Οι Γ. Ράγκος, Γ. Μπαλωμένος και Α. Καρέλλας προχώρησαν στους Καλαρύτες με μικρή δύναμη. Όταν έμαθαν τα νέα οι καλαρρυτινοί όμηροι στα Γιάννενα απέδρασαν και ανέβηκαν στο χωριό την 1η Ιουλίου 1821, μαζί με άντρες του Ράγκου. Η φρουρά των τούρκων που βρισκόταν εκεί φοβήθηκαν μήπως καταφθάσουν κι άλλες δυνάμεις και οχυρώθηκαν σε πέντε γει-

τονικά καλαρρυτιώτικα σπίτια: στου Γιάννη Λάμπρου, Παράσχη Τζάγκουρα, Γιάγκου και Ζιώγκου, παίρνοντας μαζί τους για ομήρους τον ιερέα Γ. Σγούρο, τον Ι. Στρουγκάρη και τον Τζάκο. Οι δύο πλευρές αντάλλαζαν καθημερινά πυροβολισμούς, περιμένοντας ενισχύσεις. Πραγματικά έφτασαν οι ενισχύσεις για τους Έλληνες, 80 περίπου άντρες με τους Νικ. Στουρνάρη, Μ. Κουτελίδα, Μ. Μπακόλα και Αν. Λαβδαριά.

Οι Τούρκοι ωστόσο δεν περίμεναν περισσότερο και συνθηκολόγησαν να εγκαταλείψουν αναίμακτα το χωριό και να φύγουν. Ενώ όμως οι κάτοικοι των δύο χωριών πανηγύριζαν για τη νίκη τους, ο Χουρσίτ προετοίμαζε διπλή επίθεση με στρατεύματα που θα έφταναν από την Άρτα και τα Γιάννενα και θα σύγκλιναν στο Δρίσκο. Οι χωριανοί απομάκρυναν τα γυναικόπαιδα και τα κοπάδια προς το Μπάρο και τη Θεσσαλία. Οι ίδιοι μοιράστηκαν σε ομάδες έτοιμες για συμπλοκή. Όσοι άμαχοι δεν πρόλαβαν να φύγουν σκορπίστηκαν στα γύρω χωριά: Χρηστούς, Πράμαντα, Ματσούκι, Μελισσοουργούς και Θεοδώριαντα. Μετά τις πρώτες συμπλοκές που υπέρσχυσαν οι εχθροί, ο καπετάν Ράγκος αποχώρησε και έδωσε μάχη με το Χουρσίτ στη γέφυρα του Παπαστάθη. Πίσω στο χωριό έμειναν ελάχιστοι πολεμιστές που ήρθαν αντιμέτωποι με τους άντρες του αρχηγού των τούρκικων στατευμάτων της Άρτας. Οι Τούρκοι στο πέρασμά τους έκαψαν και λεηλάτησαν τα πάντα, ενώ πρόλαβαν να φύγουν οι τελευταίοι Καλαρρυτινοί. Συνελήφθησαν οι Ιωάννης Λάμπρος και ο Γεώργιος Θωμάς, που απαγχονίστηκαν λίγο αργότερα στα Γιάννενα, θεωρούμενοι ως πρωταίτιοι της εξέγερσης.

Η επανάσταση των δύο χωριών θεωρήθηκε από πολλούς άκαιρη και απροετοίμαστη, ενώ ο Κ. Τουρτούρης γράφει στις σημειώσεις του ότι μεγάλες ευθύνες φέρει ο οπλαρχηγός Γιάννης Ράγκος επειδή έφερε πολύ μικρή δύναμη για να υπερασπιστεί τα δύο κεφαλοχώρια. Ακόμα πολλές ξένες οικογένειες Τούρκων, Χριστιανών και Εβραίων που είχαν καταφύγει στους Καλαρύτες για να αποφύγουν τις συμπλοκές της πόλης, εγκλωβίστηκαν εκεί χάνοντας όλα τα πολύτιμα αγαθά

που κουβαλούσαν μαζί τους, όταν αναγκάστηκαν να τα εγκαταλείψουν για να σωθούν. Κάποιοι από τους φυγάδες σώθηκαν, ενώ άλλοι αιχμαλωτίστηκαν και αγοράστηκαν από τους δικούς τους όταν τους έφεραν οι Τούρκοι στα Γιάννενα. Νηστικοί και ταλαιπωρημένοι έφτασαν, όσοι σώθηκαν, στο Μεσολόγγι και στο Βάλτο. Λίγοι κατάφεραν να περάσουν στην Κέρκυρα, ενώ άλλοι πέρασαν στην Κεφαλλονιά, στη Ζάκυνθο και στην Πελοπόννησο. Οι Καλαρρυτινοί που

είχαν συγγενείς και εμπορικές σχέσεις εκεί, κατέφυγαν στην Ιταλία. Οι περισσότεροι πρόσφυγες έλπιζαν σε μία γρήγορη επάνοδο στο χωριό τους. Η επάνοδος άρχισε να γίνεται το 1827 με 28. Πρώτοι επέστρεψαν οι Συρρακιώτες με 40 περίπου οικογένειες από τις 280 που υπήρχαν, και αργότερα άρχισαν να επιστρέφουν και οι Καλαρρυτινοί. Όσοι ξανάφτιαξαν τη ζωή τους στην ξενιτιά, δεν επέστρεψαν.

Το παρακάτω Δημοτικό τραγούδι αναφέρεται στα γεγονότα που περιγράψαμε

Τρία πουλάκια κάθονται ψηλά στον Αηγεώργη
τώνα τηράει τα Γιάννενα τάλλο κατά τον Βάλτο
το τρίτο το καλύτερο μοιρολογάει και λέει.
Πολλή μαυρίλα πλάκωσε ψηλά απ' την Τσοκαρέλα.
Μην είναι μαύρα πρόβατα, μην είναι μαύρα γίδια;
-Δεν είναι μαύρα πρόβατα, ούτε και μαύρα γίδια,
Μον' είναι ασκέρια Τούρκικα π' ώρχονται στο Συρράκο.
Βρίσκουν τα σπίτια έρημα, τις πόρτες ανοιγμένες,
Βάνουν φωτιά στον Αηλιά και καιν όλη τη χώρα.
Ιμέρ' Κουμπάρος φώναξεν από την Παναγία.
-Παιδιά! Μην καίτε το χωριό, μην καίτε τα Βακούφια,
Οι Βλάχοι το μετάνιωσαν και πίσω θα γυρίσουν.
Βλάχοι! Γυρίστε στο χωριό μη φεύγετε παρέκει,
κι αφήντε τα σπίτια σας και τα Βακουφικά σας.
Ημείς το βιό θ' αρπάξουμε, τα σπίτια χάρισμά σας.
-Τι λες, μωρέ παληάρθανε, πάνε κατά το Βάλτο,
κι όντας θ' αλλάξουν οι καιροί θε να γυρίσουν πίσω!
Να φκιάσουν άλλες εκκλησιές, να χτίσουν άλλα σπίτια.

Από τα Λαρισινά Κονάκια στα Καλαρρυτιώτικα Βοσκοτόπια

Ο Αθανάσιος Σ. Φασούλας στη Γκιούλμπερη της Λάρισας γύρω στα 1938.*

Από το 1928, απ'όταν δηλαδή παντρεύτηκαν ο Αθανάσιος Σ. Φασούλας και η Αλεξάνδρα Κατσαρού, μαζί όλες οι κτηνοτροφικές οικογένειες Φασούλα μετέφεραν τα κοπάδια τους κάθε άνοιξη από τη Γκιούλμπερη, σημερινή Αμφιθέα της Λάρισας, όπου ξεχειμώνιαζαν, στα ορεινά βοσκοτόπια των Καλαρρυτών. Όπως μας αφηγείται η Πολυξένη (Τζένη) Φασούλα - Κοτσιφάκη, οι τσοπάνηδες με τα πρόβατα έφευγαν αρκετά νωρίς την άνοιξη, ακολουθώντας τη διαδρομή Καλαμπάκα-Καστανιά-Τρία Ποτάμια-Νέγκρι-Καλαρρύτες. Η πορεία τους κρατούσε καμιά δεκαριά ημέρες και είχε τη δική της γοητεία μέσα στην άγρια ομορφιά των τοπίων της νότιας Πίνδου, που με τόσο έντονη ματιά αποτύπωναν οι φωτογράφοι Μπαλάφας και Τλούπας.

Όμως την ίδια διαδρομή ακολουθούσαν και οι οικογένειες Φασούλα, μικροί και μεγάλοι, κατά τα τέλη Ιουνίου, τότε που έκλειναν τα σχολεία, για να ανέβουν στο ονειρεμένο κεφαλόχωρι και να περάσουν δυό μήνες στα πετρόχτιστα σπίτια με τον πεντακά-

“Η πορεία συνεχιζόταν άλλοτε καβάλα κι άλλοτε περπατώντας”

θαρο αέρα και το βραδινό ουρανό γεμάτο από τεράστια λαμπερά αστέρια. Η προετοιμασία για την τριήμερη πορεία με μουλάρια ήταν μία καλά ορ-

γανωμένη επιχείρηση, που διαρκούσε μέρες. Τίποτα δεν έπρεπε να ξεχαστεί πίσω, και όλα έπρεπε να έχουν προβλεφτεί: από την καταρρακτώδη βροχή της διαδρομής μέχρι τα απρόσμενα γεννητούρια της κυράς. Ευτυχώς, η Αγγελική Αθ. Φασούλα ήταν τυχερή και γεννήθηκε αφού έφτασαν στις Καλαρρύτες με τη βοήθεια της πρακτικής μαίας, συζύγου του Παπα-Νικόλα, κι ακόμα πιο τυχερή, που την κατέβασε ασαράντηστη ζωσμένη στη ράχη της μέχρι την Καλαμπάκα η Ρήνα από τα Γύφτικα και γλύτωσε έτσι τις περιπέτειες του μεγαλύτερου αδελφού της. Γιατί ο μεγάλος αδελφός της ο Βασίλης ανεβαίνοντας πριν ένα χρόνο κι αυτός ασαράντητος ακόμα στο χωριό, κόντευε να χαθεί εκεί ψηλά στο Μπάρο από το τσουχτερό κρύο και ήταν θαύμα που τον αντιλήφθηκαν προτού να είναι πολύ αργά.

Αλλά άς γυρίσουμε πίσω στα φορτώματα με τα τρόφιμα, που ετοιμάζονταν χωριστά, και ανέβαιναν στο χωριό με ξεχωριστό καραβάνι. Βασικό φόρτωμα αποτελούσε το σιτάρι, που μεταφερόταν σε μεγάλα χαράρια, υφαντά ριγέ σακκιά, και ανάμεσα στους σπόρους έμπαιναν τα καρπούζια και τα πεπόνια για να μη σπάσουν στη διαδρομή με το κούνημα των μουλαριών. Λίγο καιρό μετά ανέβαινε το καραβάνι με τα παιδιά και τους μεγάλους. Ξεκινούσαν το χάραμα από τη Γκιούλμπερη με φορτηγό, αλλά καμιά φορά και με λεωφορείο ή με τραίνο, με προορισμό την Καλαμπάκα, όπου τους περίμεναν τα μουλάρια φορτωμένα με τα απαραίτητα και οι αγωγιάτες, που αντιστοιχούσαν ένας σε τέσσερα ή πέντε ζώα. Τα φορτώματα είχαν ετοιμαστεί πολύ νωρίς το πρωί της ίδιας ημέρας στην Καλαμπάκα, και ανάλογα με το βάρος του φορτωματος κανόνιζαν ποιος θα ανέβαινε στο μουλάρι: παιδί ή μεγάλος. Έπρεπε το συνολικό βάρος να μη ξεπερνά τα 100 κιλά. Τα μικρά παιδιά δένονταν επάνω στο μουλάρι, που ήταν καλυμμένο με χράμια για να μη βραχεί το φορτίο, ένα σακί για κάθε πλευρό του μουλαριού. Χρησιμοποιούσαν για το σκοπό αυτό μία τριχιά και στερέωναν το παιδί ανάμεσα στα σακιά με μαξιλάρια. Φυσικά και ντρέπονταν τα παιδιά που τα έδεναν μήπως πέσουν, μα ποιος τολμούσε να διαμαρτυρηθεί; Κάθε παιδί είχε κρεμασμένο από το λαιμό του και ένα σακκουλάκι με διάφορα καλούδια για το δρόμο, κουλουράκια, καρύδια, φουντούκια. Τα μεγαλύτερα παιδιά είχαν σακκούλες περίτεχνα στολισμένες, υφαντές. Γινόταν πρώτα μία στάση στα Τρίκαλα απ' όπου μαζεύονταν τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας και μετά άρχιζε η διαδρομή προς την Καστανιά, διασχίζοντας το ποτάμι. Μιά φορά σ' αυτό το ποτάμι η δεμένη με την τριχιά μικρή Πολυξένη έπεσε μέχρι τη μέση στο νερό, όταν παραπάτησε το μουλάρι της και το πήρε το ρεύμα του ποταμού. Ευτυχώς, την έσωσε ο αγω-

γιάτης. Δεξιά από την Καστανιά ανηφόριζαν μέσω ενός ανοίγματος του βουνού κι εκεί έκαναν μία στάση για το μεσημεριανό, που αποτελούνταν από πίτες, που είχαν φέρε μαζί τους. Η πορεία συνεχιζόταν άλλοτε καβάλα κι άλλοτε περπατώντας (στις κατηφόρες) και η διανυκτέρευση γινόταν στην Οξιά, κοντά στη Λεπενίτσα (Ανθούσα). Την επομένη βραδυά διανυκτέρευαν στο Νέγκρι. Άναθαν μία μεγάλη φωτιά, άπλωναν φτέρες κάτω από τις μπαντανιές (κουβέρτες), που κουβαλούσαν και τα παπούτσια τους κάτω από το μαξιλάρι που είχαν φέρε μαζί τους, και κοιμόνταν ξεθεωμένοι από την κόπωση, ειδικά τα παιδιά. Έφταναν στις Καλαρρύτες το ερχόμενο μεσημέρι. Στη διάρκεια της Κατοχής, και συγκεκριμένα από το 1942, όπως θυμάται η Πολυξένη, όλες οι οικογένειες Φασούλα έμεναν μαζί στη Γκιούλμπερη. Ειδικά η οικογένεια της Αικατερίνης Φασούλα-Μπαζάκη, είχε φύγει από τις Καλαρρύτες το '39 όταν έχασε το σύζυγό της, και έμενε στη Λάρισα με τους τρεις γιους της, συνομηλικούς με τα αδελφάκια της Πολυξένης. Το '41 ήρθαν στα κονάκια, όπου είχε ήδη φτάσει και η οικογένεια του Πέτρου Σ. Φασούλα, μία και σχολεία δεν υπήρχαν πια, λόγω της Κατοχής. Ανεβαίνοντας εκείνο το καλοκαίρι στο χωριό μέσω στη βροχή, η Πολυξένη, τα αδελφάκια και τα ξαδέλφια της -10 με 16 χρόνων πάνω κάτω όλοι- περπατούσαν με κόπο, φωνάζοντας κάτι σκούρες μπλε λουακί κά-

Όψεις των βουνών μας.

πες για να προστατευτούν. Τα παιδιά ήταν σχεδόν όλα τους ήδη εξουθενωμένα από την ελονοσία που είχαν περάσει, μα βάδιζαν όπως μπορούσαν. Κάποια στιγμή η Πολυξένη καταλαβαίνει πια ότι έγινε μουσάκι. Πετά τη βρεγμένη κάπα και τα παπούτσια της και συνεχίζει ξυπόλυτη. Στο τέλος, αποκαρδιωμένη σταματάει στις ρίζες μιάς οξιάς τρέμοντας από το κρύο και κλαίγοντας. Τη βρίσκει έτοι ο Παπούς της ο Σπύρος καβάλα στη φορόδα του και την παίρνει μαζί του. Η τελευταία χρονιά που ανέβηκαν όλοι μαζί στις Καλαρρύτες ήταν το 1943. Ακολούθησαν δύσκολα χρόνια. Στη διάρκεια του εμφυλίου οι τσέληγκες δεν ανέβαιναν πια τα πρόβατα στις Καλαρρύτες. Τα πήγαιναν στον Όλυμπο και για μία φορά στο Βίτσι.

Γράφει η ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

* Η φωτογραφία αυτή επί χρόνια χρησιμοποιήθηκε από εμπορικό κατάστημα τυροκομικών προϊόντων της Λάρισας στην οδό Ευρυπίδου, στην Αθήνα, για διακόσμηση τους τοίγκινου δοχείου της φέτας.

Ενημέρωση για τα πεπραγμένα του τριμήνου

Φίλοι συγχωριανοί μου,

Για την ενημέρωση των Καλαρρυτινών θέτω υπόψη σας τα κάτωθι, αναφορικά με τις δραστηριότητες της Κοινοτικής Αρχής. Σας είχαμε πληροφορήσει ότι ύστερα από σχετική απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, το 2003 έχει χαρακτηριστεί ως έτος καθαριότητας για τους Καλαρρύτες και η υλοποίηση της απόφασης αυτής άρχισε ήδη.

Έτσι, ολοκληρώθηκε ο καθαρισμός όλων των ρεμάτων του χωριού μας, που πραγματοποιείται για πρώτη φορά, με αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, ν' αναδειχτεί η ομορφιά και η αρχιτεκτονική των γεφυριών μας. Στο εξής η διατήρηση της καθαριότητας των ρεμάτων επαφίεται στην ευαισθησία, τον πολιτισμό και τον "πατριωτισμό" όλων μας. Συγχρόνως καθαρίστηκαν από τα χόρτα το κέντρο του χωριού, οι γύρω δρόμοι, το νεκροταφείο και ο αύλειος χώρος της Αγίας Τριάδας. Επίσης προβήκαμε στην προμήθεια καινούριων κάδων απορριμμάτων, σε αντικατάσταση των παλαιών και απομακρύναμε τα αντιασθητικά και καταστραμμένα βαρέλια.

Άρχισαν οι εργασίες ολοκλήρωσης του κοινοτικού καταστήματος στο ισόγειο του οποί-

Η αποκατάσταση των βαθμίδων της Πλατείας.

ου θα λειτουργήσει, ελπίζουμε σύντομα, το Κ.Ε.Π. Καλαρρυτών.

Ανατέθηκε σε εργολάβο η κατασκευή τοίχου αντιστήριξης και η συντήρηση της γέφυρας του περιφερειακού δρόμου Γκόντρου-Μουσαφίρη-Μπαικούση.

Υστερα από σχετικό μας αίτημα, η Δ.Ε.Η. προέβηκε στην αποψίλωση των δέντρων, που εμπόδιζαν το ηλεκτρικό δίκτυο, καθώς και στην αποκατάσταση τυχόν ζημιών και φθορών.

Κατασκευάστηκε στη θέση "ΤΣΟΡΑ" πάρκινγκ, προκειμένου να γίνει αποσυμφόρηση από αυτοκίνητα κυρίως της εισόδου του χωριού από την πλευρά του "ΓΚΟΝΤΡΟΥ".

Ανατέθηκε ο καθαρισμός όλων των δεξαμενών ύδρευσης της Κοινότητάς μας καθώς και των τερματικών αγωγών, που γίνεται για πρώτη φορά.

Ανατέθηκε σε εργολάβο η ανάπλαση-συντήρηση της κεντρικής πλατείας του χωριού, των θρυσών της "ΓΚΟΥΡΑΣ" καθώς και των γύρω χώρων. Θα κατασκευαστεί και μία δεύτερη τουαλέτα (γυναικών) και ανατέθηκε η καθαριότητά τους σε υπεύθυνο καθαριστή.

Καθαρίστηκαν και έγιναν προσβάσιμοι όλοι οι κτηνοτροφικοί δρόμοι, τόσο από τη Θεσσαλία προς Καλαρρύτες, όσο και από Καλαρρύτες προς τα βοσκοτόπια. Αποφασίστηκε να επιδοθεί σε όλους τους κατοίκους του χωριού μας η κάτωθι ανακοίνωση, με τα εξής θέματα:

1. ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΡΕΜΑΤΩΝ:

Επειδή ως Καλαρρυτιώτες δεν πρέπει να νιώθουμε και τόσο υπερήφανοι για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων του τόπου μας, γεγονός που δεν ταιριάζει με την ιστορία, την παράδοση και τον πολιτισμό του χωριού μας, αλλά ούτε στη σημερινή μας ιδιότητα ως μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Κοινοτικό μας Συμβούλιο, αφού χαρακτήρισε το 2003 ως ΕΤΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ, ανέθεσε σε εργολάβο τον πλήρη καθαρισμό όλων των ρεμάτων του οικισμού Καλαρρυτών.

Κατόπιν τούτου παρακαλούνται όλοι οι συγχωριανοί μας, σεβόμενοι την προσπάθειά μας αυτή, τα χρήματα που θα δαπανηθούν αλλά και το περιβάλλον, να δεί-

ξουν ιδιαίτερη ευαισθησία στον τομέα της καθαριότητας και στο εξής να διατηρήσουν τα ρέματα καθαρά, αλλά και όλους τους κοινόχρηστους χώρους (πλατείες, δρόμους, θρύσες, κλπ.).

Τα απορρίμματα πρέπει υποχρεωτικά να συγκεντρώνονται σε σάκκους, οι οποίοι, αφού δεθούν καλά να τοποθετούνται αποκλειστικά και μόνο μέσα στους κάδους.

2. ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ:

Όλοι οι ιδιοκτήτες οικιών στους Καλαρρύτες οφείλουν σε **σύντομο χρονικό διάστημα** να κατασκευάσουν σε ιδιωτικό τους χώρο αποχετευτικούς βόθρους. Το επιβάλλουν λόγοι πολιτισμού, "αρχοντιάς", αλλά κυρίως λόγοι ΥΓΕΙΑΣ.

3. ΒΟΣΚΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΖΩΩΝ:

Δεν επιτρέπεται η βοσκή μικρών και μεγάλων ζώων σε κοινόχρηστους χώρους εντός του οικισμού και η αδέσποτη κυκλοφορία σ' αυτούς. Επίσης, δεν επιτρέπεται η βοσκή ζώων στο ήδη απαγορευμένο τμήμα ΓΚΟΝΤΡΟΥ-ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ-ΠΟΤΑΜΙ, προς αποφυγή ατυχημάτων.

4. ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ:

Οι ιδιοκτήτες βουστασιών έχουν ενημερωθεί από το προηγούμενο Κοινοτικό Συμβούλιο σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας αυτών. Αρμόδια επιτροπή της Κοινότητας θα έλθει σε επαφή μαζί τους, προκειμένου να οριστεί το χρονικό όριο, εντός του οποίου οφείλουν να εφαρμόσουν τις σχετικές οδηγίες.

5. ΠΕΣΜΕΝΟΙ ΤΟΙΧΟΙ:

Σε περίπτωση πεσμένων ιδιωτικών τοίχων, που εμποδίζουν την κυκλοφορία ανθρώπων και ζώων, υποχρεούνται οι ιδιοκτήτες τους να προβούν το συντομότερο δυνατό στην απομάκρυνση όλων των υλικών από το οδόστρωμα και την ανακατασκευή τους.

6. ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΑ:

Όσοι διατηρούν μελισσοκομείο εντός του οικισμού, οφείλουν σύμφωνα με το νόμο, να το περιφράξουν με τόιχο, με πλέγμα πολύ πυκνό ή άλλου είδους φράχτη ύψους τουλάχιστον δύο μέτρων από το έδαφος. Για μελισσοκομεία που βρίσκονται εκτός

οικισμού, απαγορεύεται η τοποθέτηση κυψελών σε απόσταση μικρότερη των 25 μέτρων από κάθε είδους δρόμο και 30 μέτρων από κατοικημένα σπίτια.

7. ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟ:

Οι δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι συγχωριανοί μας από το χαρακτηρισμό του χωριού μας ως **διατηρητέου** οικισμού, είναι σε όλους μας γνωστά. Η Κοινοτική Αρχή θα προσπαθήσει να βρεθούν τρόποι, που θα ανακουφίσουν οικονομικά, χωρίς να το ελπίζει. Το γεγονός ωστόσο αυτό δε δίνει σε κανένα μας το δι-

καίωμα να παρανομήσει. Οφείλουμε όλοι μας να σεβαστούμε όχι μόνο το νόμο, αλλά κυρίως την παράδοση, την ιστορία του χωριού μας, καθώς και το μεράκι, την αισθητική και την αρχιτεκτονική εκείνων που μας τα κληροδότησαν. Ας ελπίσουμε πως το στοιχείο του **διατηρητέου** θ' αποτελέσει την προϋπόθεση ανάδειξης και ανάπτυξης των Καλαρρυτών.

Για όλα τα προαναφερόμενα έχουν συσταθεί επιτροπές από κοινοτικούς συμβούλους, που θα ελέγχουν τη σωστή τήρησή τους.

Ζητούμε τη συνεργασία και την κατανόηση όλων σας.

Πέρα από τις δραστηριότητες αυτές η Κοινοτική Αρχή συνεχίζει τις προσπάθειές της προς κάθε κατεύθυνση, προκειμένου να υλοποιησει το πρόγραμμά της.

Τα αποτελέσματα των προσπαθειών της θα φανούν στο μέλλον και ελπίζουμε να είναι τα προσδοκώμενα!

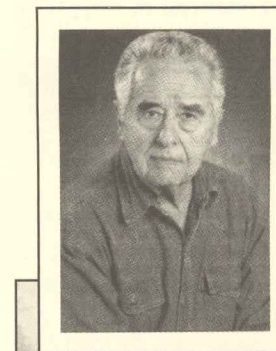
Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Με εγκάρδιους πατριωτικούς χαιρετισμούς,

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΤΑΡΕΛΑΣ

Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών

ΕΦΥΓΕ Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΑΚΗΣ ΤΛΟΥΠΑΣ

Στις 8 Μαΐου 2003 έφυγε από κοντά μας ο σπουδαίος Λαρισαίος φωτογράφος Τάκης Τλούπας, ένας ακόμα φίλος των αγέ-ρωχων βουνών μας. Στα 83

του χρόνια ο Τλούπας παρέμενε πάντα ένας γλυκός και σεμνός άνθρωπος, ένας ταξιδευτής των μονοπατιών της Ελλάδας, ένας σωστός καλλιτέχνης, που

αφιέρωσε τη ζωή του στην τέχνη της ασπρόμαυρης φωτογραφίας. Από το 1937 που πρωτασχολήθηκε με το φακό, συνεπαρμένος από τους μεγάλους όγκους όρεινούς όγκους του Ολύμπου και από τα Θεσσαλικά το-πία, αποτύπωσε τα βουνά και τους κάμπους της Θεσσαλικής

γης, τους απλούς καθημερινούς της ανθρώπους, τα παιδιά και τους γέροντες, γυρίζοντας κάθε δρομάκι με τη βέσπα του και αργότερα με το θρυλικό 2CV του. Η Φύση και ο Άνθρωπος στάθηκαν το επίκεντρο της ήρεμης ματιάς του σε όλη του τη διαδρομή. Ο ουρανός, τα σύννεφα, οι ακτίνες του ήλιου, που πέφτουν ανάμεσα από τα δέντρα και δημιουργούν μαγικές μακριές σκιές, δείχνουν κι αυτά να τον γοητεύουν. Όμως ίσως ο Τάκης Τλούπας πάνω απ' όλα γοητεύτηκε από τις άπειρες εικόνες, που του προσέφερε η θέα της αγαπημένης του Λάρισας.

Είναι άλλος ένας **φωτογράφος των Καλαρρυτών** και ελπίζουμε να πραγματοποιηθεί η Έκθεση Φωτογραφίας που προτείναμε στο προηγούμενο φύλλο μας.

Βλάχικος καταυλισμός στο Νέγκρι, 1975.

Αναμνήσεις από τα έθιμα του Καλαρρυτιώτικου Γάμου

Αφήγηση της κας Κατίνας Κ. Ζάγκλη

Είναι φυσικό η κα Κατίνα Ζάγκλη να γνωρίζει καλύτερα από τους περισσότερους τις λεπτομέρειες και το εθιμοτυπικό κάθε σπουδαίας γιορτής των Καλαρρυτιών. Έχει παντρεύει η ίδια τέσσερεις γιους, χάρια οι κουμπαριές! Της ευχόμαστε ολόψυχα να δει και να χαρεί τους γάμους και των εγγονών της.

Ο Καλαρρυτιώτικος Γάμος είναι από τα σημαντικότερα γεγονότα στη ζωή του χωριού και δεν είναι βέβαια μιά τελετή της μίας ημέρας κι ούτε ένα απλό βραδινό γλέντι. Οι εκδηλώσεις που σύμφωνα με τα έθιμα τον περιβάλλουν διαρκούν τουλάχιστον μιά εβδομάδα, απασχολούν πάνω κάτω ολόκληρο το χωριό και καταλήγουν σε ένα ζωηρό Σαββατοκύριακο με πολύ γλέντι και φαγοπότη. Στο γάμο έρχεται συνήθως όλο το χωριό και οι ετοιμασίες απαιτούν καλή και έγκαιρη οργάνωση, που καθοδηγείται από τις πιάδες ηλικιωμένες γυναίκες. Από την Πέμπτη οι νοικοκυρές πιάδουν το προζύμι για τα δεκάδες καρβέλια ψωμιού που θα καταναλωθούν, και όλη την Παρασκευή ζυμώνουν και ψήνουν. Οι κοπέλλες του χωριού την Παρασκευή και το Σάββατο γυρίζουν τα σπίνια ένα-ένα και μαζεύουν σ' ένα *τορβά* (ταγάρι) πιάτα και κουζινικά σκεύη, που θα χρησιμοποιηθούν στα τραπεζώματα του γάμου. Οι γυναίκες έφτιαχναν μία *κουλούρα* (μπουγάτσα), που προσέφεραν ο νονός (και κουμπάρος) με τον *βλάμη* (αδελφοποιητό) στο γαμπρό. Το απόγευμα του Σαββάτου οι συγγενείς του γαμπρού επισκέπτονταν το πατρικό σπίτι της νύφης για να δουν τα προικιά της. Υφαντά και κεντήματα, σκεύη και αντικείμενα που θα πάρει μαζί της στο καινούριο της σπίτι, βρίσκονται απλωμένα και στολισμένα στις κάμαρες. Τα εργόχειρα της νύφης μαρτυρούν την αξιότητά της.

Τα στέφανα του γάμου ανταλλάσσονταν το βράδυ του Σαββάτου στην εκκλησία. Η νύφη έφτανε εκεί για το μυστήριο, χωρίς να φορά το νυφικό φουστάνι της. Ο νονός του γαμπρού που ήταν και ο κουμπάρος, είχε αγοράσει ένα κομμάτι ύφασμα, όχι λευκό -με το οποίο αργότερα η νύφη θα έραβε ένα φόρεμα- και μ' αυτό "ένωνε" συμβολικά το ζευγάρι κατά την τελετή. Αξία έχει να καταγραφούν οι ευχές που με δυνατή φωνή έδινε το εκκλησίασμα: «στεριωμένοι» κατά το σταύρωμα των δακτυλιδιών και «πέντε γιους και μια μηλιά» στο σταύρωμα των στεφάνων.

Μετά τα στέφανα το ζευγάρι χωριζόταν κι ο καθένας τους επέστρεφε σπίτι του μαζί με τους δικούς του συγγενείς και φίλους, για να γιορτάσουν ξεχωριστά. Κοιμόταν ο καθένας στο σπίτι του. Την Κυριακή το πρωί κατέφταναν στο σπίτι της νύφης τα όργανα με τους φίλους και συγγενείς της, να την συνοδεύσουν, καταστολισμένη και φορώντας το νυφικό της, στην πλατεία (ή στο σπίτι του γαμπρού). Πριν εγκαταλείψει το πατρικό της σπίτι, η νύφη έπαιρνε ένα πιάτο και το έσπαζε πετώντας το πίσω της (παλιότερα αντί για πιάτο πετούσε έναν μαστραπά, που για να μην καταστραφεί τελείως, τον χτυπούσε μόνο στο στόμιο).

Το γαμπρό το συνόδευσαν οι δικοί του φίλοι και συγγενείς στην πλατεία και ξεκινούσε το γλέντι. Γαμπρός και νύφη κάθονταν μαζί στην *μπαντανία* με τις μαζιλάρες, που τους είχαν ετοιμάσει. Γύρω τους είχαν στηθεί από βραδύς μεγάλες τέντες από τράγινο μαλλί, τα *τοσαντούρια* για να προφυλαχτούν οι νεόνυμφοι και οι συγγενείς από τη βροχή και τον αέρα, όσο διαρκούσε ο χορός και το φαγοπότη.

Συνταγές των Καλαρρυτιών

από την κα Κατίνα Ζάγκλη

Πλατσίντα

Το είδος αυτό της παραλλαγμένης τυρόπιτας είναι διάσημο στα μέρη μας, τόσο για τη νοστιμιά της όσο και για την ευκολία στην κατασκευή της, τη λιτή απαίρητη γεύση της και τη διαχρονική απλότητά της.

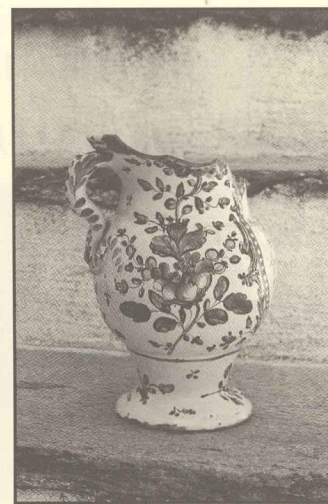
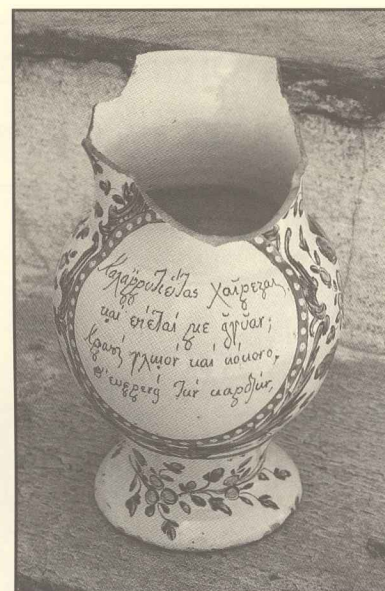
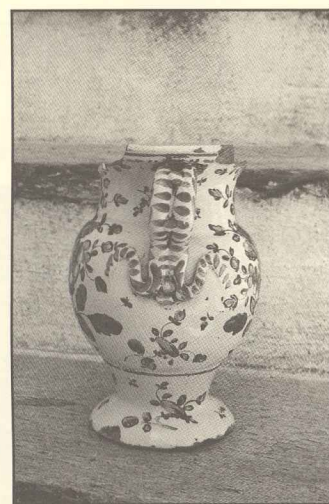
Υλικά: Ένα γιαούρτι, λίγο γάλα, μισό κιλό τυρί φέτα, λίγο αλεύρι (φαρίνα), ελαιόλαδο. Σε άλλη παραλλαγή προσθέτουμε και 4 αβγά, ενώ το αλεύρι αντικαθίσταται από καλαμποκάλευρο.

Εκτέλεση: Λαδώνουμε ένα ταψί και ρίχνουμε τα υλικά όλα ανακατεμένα. Ψήνουμε περίπου για μία ώρα. Εννοείται βέβαια ότι η πλατσίντα που ψήνεται σε παραδοσιακό φούρνο με ξύλα, δεν έχει την ίδια γεύση με εκείνη που θα ψηθεί σε φούρνο ηλεκτρικό.

Τυρόπιτα

Υλικά: 1200γρ. τυρί φέτα, 10-12 αβγά, 2 κουταλιές σούπας σιμιγδάλι, λίγο γάλα, 10 χειροποίητα φύλλα.

Εκτέλεση: Ανακατεύουμε σε μία λεκάνη όλα τα υλικά, λαδώνουμε το ταψί και τοποθετούμε τα 3 πρώτα φύλλα λαδώνοντάς τα. Στρώνουμε μέσα το 1/3 της γέμισης και επάνω τοποθετούμε άλλα 2 φύλλα. Συνεχίζουμε την ίδια διαδικασία και στο τέλος τοποθετούμε τα 3 τελευταία φύλλα. Λαδώνουμε καλά και ψήνουμε την πίτα για μία ώρα.

Η επιγραφή του μαστραπά: «Καλαρρυτιώτες χαίρεται και πίνεται με υγύαν Κρασί γλυκόν καί κόκονο, π' ευφρύνει την καρδίαν»

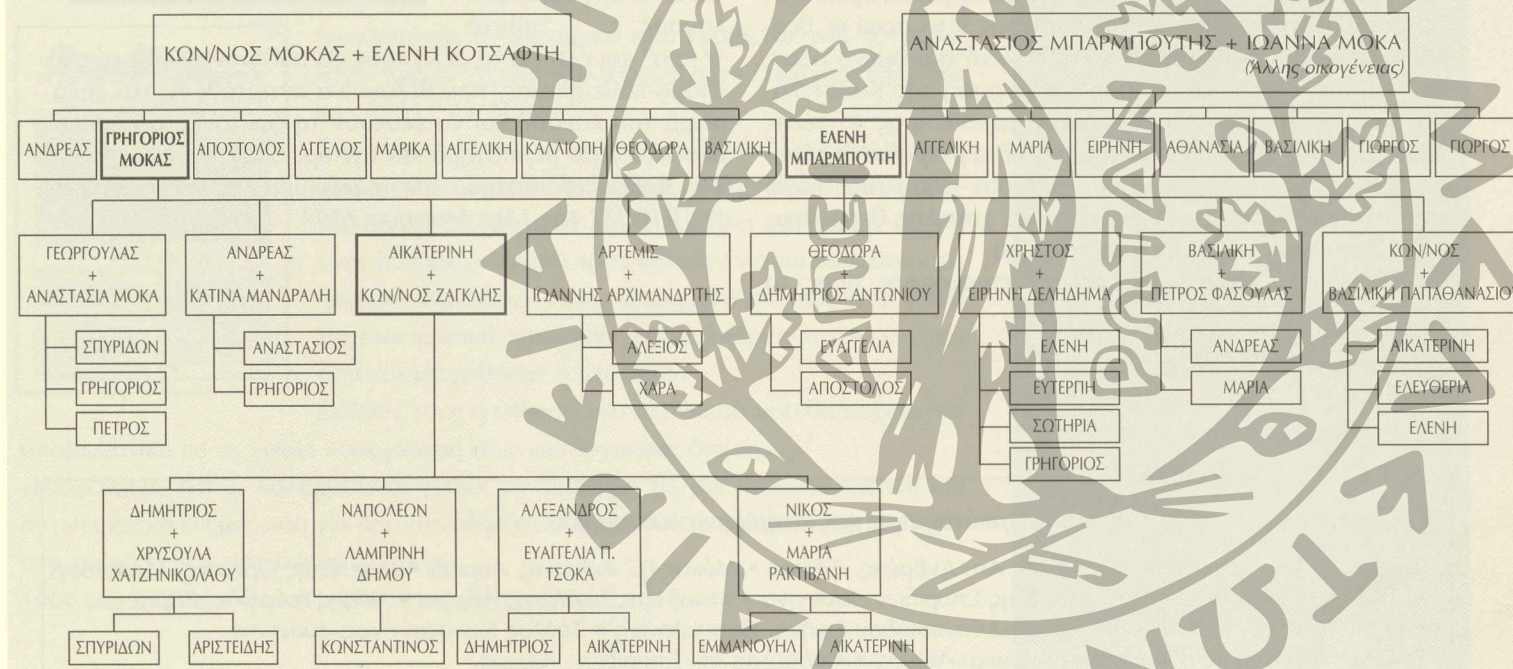
Βλαχοχώρι οι Καλαρρύτες, γεμάτο από πρόβατα τα βοσκοτόπια, στο γαμήλιο τραπέζι δε γινόταν να λείπει το πρόβιο κρέας. Για κάθε γάμο σφάζονταν μέχρι και 40 πρόβατα, που έφταναν σφαχτάρια γαρνιρισμένα με ματσάκια βασιλικού από τους δωτητές στις κουζίνες. Για τα κεράσματα φτιάχνονταν τηγανίτες, που προσφέρονταν και σαν επιδόρπιο, όπως και καθαρισμένα φρούτα. Η ποσότητα των εδεσμάτων ήταν μεγάλη και συχνά περίσσευε πολύ φαγητό μετά τα γλέντια, που αφού το έτρωγαν όσο γινόταν τις επόμενες ημέρες, στο τέλος πετιόνταν κιλά ολόκληρα από ψημένη προβατίνα μέσα στα ρέματα.

Τα γαμήλια εδέσματα ήταν:

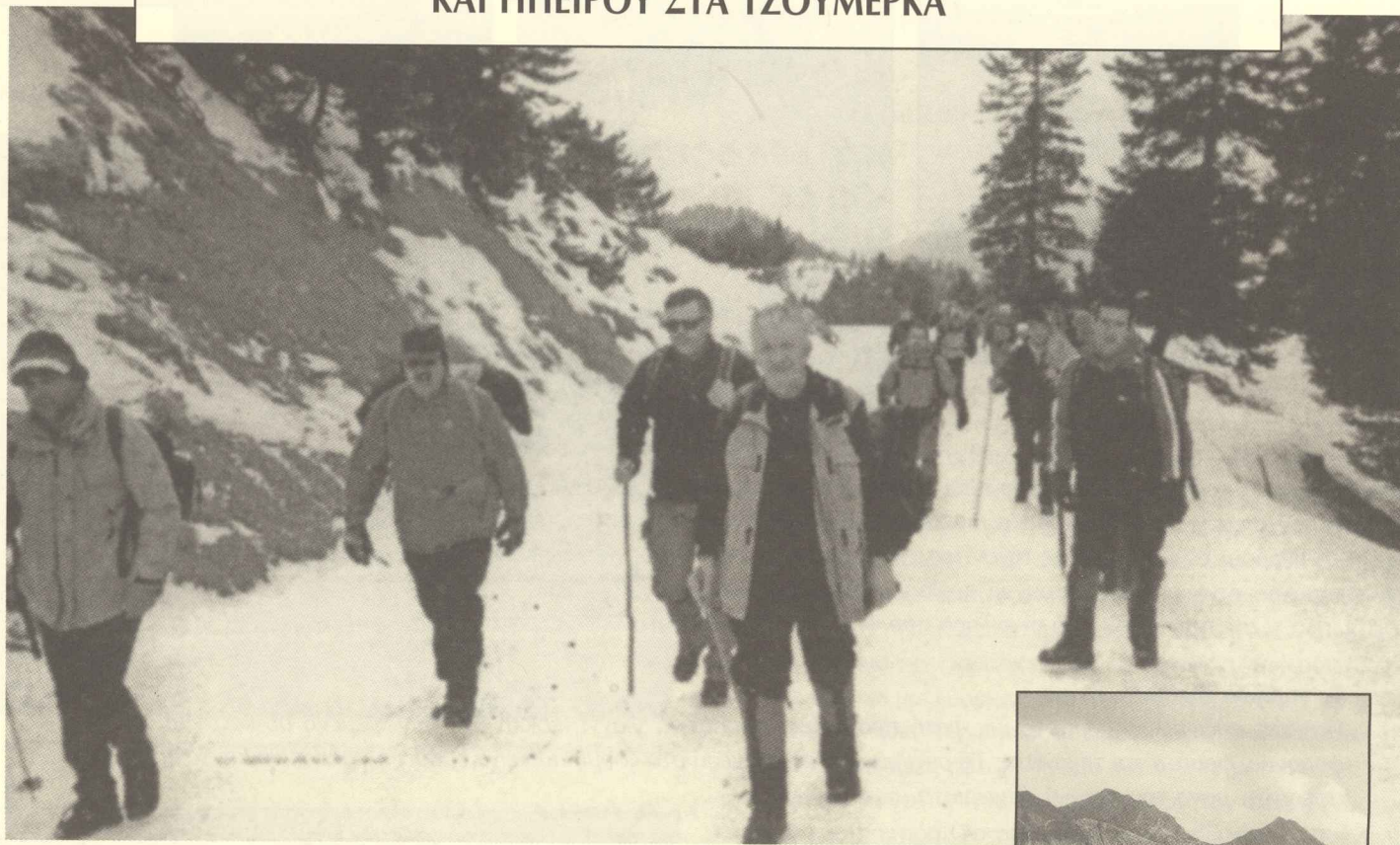
Πατσάς, ρύζι πιλάφι, θραστή και ψητή προβατίνα, προβατίνα γιαχνί (κοκκινιστή μαγειρεμένη σε καζάνια), πατάτες φούρνου, φρούτα και τηγανίτες. Το ρύζι μαγειρευόταν μέσα στο ζουμί, που είχε βράσει η προβατίνα και το κρέας προσφερόταν μόνο του στεγνό, ξεχωριστά.

ΤΑ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Με επίκεντρο το ζευγάρι Γρηγόριος Κ. Μόκας και Ελένη Α. Μπαρμπούτη παρουσιάζουμε τμήμα του γενεαλογικού δέντρου της οικογένειάς τους, αναπτύσσοντας το σκέλος του τρίτου παιδιού τους, της θυγατέρας τους Αικατερίνης, σύζυγο του Κων/νου Ζάγκλη. Η καταγραφή έγινε από την προφορική μαρτυρία της Αικατερίνης (Κατίνας) Ζάγκλη. Τα κενά, που παραμένουν πολλά στα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας, αφορούν απογόνους, που θα τους αναφέρουμε σε άλλα γενεαλογικά σχετικά με τις δικές τους οικογένειες. Ο χώρος μας είναι περιορισμένος σε πλάτος και δε χωρά τις πολυπληθείς οικογένειες ταυτόχρονα. Ωστόσο, κύριο μέλημά μας είναι η ανεύρεση των προγόνων και όχι τόσο των απογόνων, που βρίσκονται έτσι κι αλλιώς καταγεγραμμένοι σε σύγχρονα κρατικά ψηφιακά αρχεία. Παρακαλούμε λοιπόν τους ενδιαφερόμενους φίλους αναγνώστες μας να μας συγχωρούν για τα λάθη και να μας διορθώνουν, βοηθώντας το έργο μας, αλλά και να μας ενημερώνουν εάν γνωρίζουν παλιότερους προγόνους, που εμείς δε γνωρίζουμε και γι' αυτό δεν τους αναφέρουμε.

ΟΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

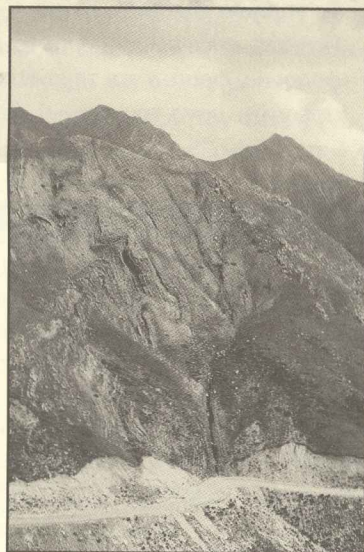
Ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου «Πίνδος» ανεβαίνοντας προς την κορυφή μαζί με τα άλλα μέλη του Ο.Σ. Ιωαννίνων.

Αν και βρισκόμαστε πια μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού, ας δροσιστούμε λίγο με την ανάμνηση μίας ορειβασίας στις χιονισμένες βουνοκορυφές μας. Στο τέλος Φεβρουαρίου 2003 ο Ορειβατικός Σύλλογος Άρτας οργάνωσε συνάντηση όλων των ορειβατικών συλλόγων της Ηπείρου και της Δυτικής Ελλάδας στα Ανατολικά Τζουμέρκα.

Ο καλαρρυτιώτης πρώην Πρόεδρος του Ο.Σ. Ιωαννίνων Κωνσταντίνος Μπαρμπούτης με άλλους δέκα ορειβάτες έφτασαν πρώτοι στη συνάντηση και στις 9 το πρωί με θερμοκρασία κάτω από το μηδέν και αρκετό παγωμένο αέρα, άρχισαν να ανηφορίζουν προς την κορυφή της Κουστελάτας στα 1932μ. Μετά από εξάωρη πορεία προς το τέλος της ανάβασης το χιόνι ξεπερνούσε το ένα μέτρο και η κορυφή ήταν πολύ κοντά, αλλά δεν έφτασαν μέχρι εκεί, λόγω του ισχυρού ΒΑ ανέμου και της πολύ χαμηλής θερμοκρασίας, που έκανε επικίνδυνο το τόλμημα.

Οι ορειβάτες πήραν το δρόμο της επιστροφής προς το

Βουργαρέλι, όπου ο Δήμαρχος της Αθαμανίας δεξιώθηκε τη μεγάλη συντροφιά με καλό φαγητό και γνήσια δημοτική μουσική. Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ εύχεται σε όλους τους συλλόγους «πάντα τέτοια» και ελπίζει τα μέλη τους να αυξάνονται διαρκώς με άτομα κάθε ηλικίας, που θέλουν να αντισταθούν στο χαλάρωμα του καναπέ και να γευτούν τη ζωντάνια, που συνοδεύει το γερό περπάτημα και την ορειβασία γενικότερα. Το άρθρο βασίστηκε σε αφιέρωμα της εφημερίδας «ΗΠΕΙΡΟΣ» της 13ης Μαρτίου 2003.

ΝΕΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ευχαριστούμε τους φίλους και πατριώτες που μας στήριξαν οικονομικά:

Κορμπιλιάς Γρηγόρης, Αθήνα • Μόκας Απ. Ανδρέας, Λάρισα • Μόκας Γρ. Ανδρέας, Λάρισα • Μπελάλης Ορέστης, Μεσολόγγι • Μπίζου Κ. Κούλα, Αθήνα • Μποτσώλης Σπυρίδων, Ιωάννινα • Μπούτζας Σωτήρης, Λάρισα • Νέσης Γεώργιος, Ρώμη • Ρόμπου Ιωάννα, Λάρισα • Τσαλαβάρα-Αθανασιάδου Ειρήνη, Θεσσαλονίκη • Τσόλας Κωνσταντίνος, Ιωάννινα • Τσόκας Ηλ. Βασίλης • Φασούλα Βικτώρια, Λάρισα • Φασούλας Αθ. Σπυρίδων, Λάρισα.

Γράφτηκε... Λέχθηκε...

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Συγχαρητήρια για τη λαμπρή σας έκδοση: Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ. Εύχομαι ολόψυχα γόνιμη πορεία για το καλό όλων μας.(...)

Με φιλικούς χαιρετισμούς,

Ιωάννης Γ. Θεοχάρης
Τ. Λυκειάρχης
Ιωάννινα

Σας συγχαίρουμε για την πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ και ευελπιστούμε ότι θα συνεχίσετε να προσφέρετε στον πολιτισμό του τόπου μας, μέσα από την προαναφερόμενη έκδοση, σταθερά και με το ίδιο ενδιαφέρον με το οποίο ξεκινήσατε.

Σας ευχόμαστε καλή συνέχεια.

Με εκτίμηση

Νίκος Δ. Καραμπέλας
Πρόεδρος του Ιδρύματος Ακτία Νικόπολις
Πρέβεζα

Να που έκανε το ντεμπούτο της με το πρώτο τεύχος στο σύλλογό μας στην Αθήνα, Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ. Μου άρεσε πολύ το περιεχόμενο, καθώς και το σχήμα του περιοδικού, που εύκολα μπορεί να δεθεί σε κομψούς τόμους, που εύχομαι και ευελπιστώ να είναι πολλοί. Εύχομαι επίσης κάθε τεύχος να αποπνέει δημιουργική ικμάδα, μιά Καλαρρυτιώτικη δροσιά σε κάθε Καλαρρυτιώτικο σπίτι!

Απόστολος Ζώγκος
Αθήνα

«Η Φωνή των Καλαρρυτιών»

Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2002 τεύχος 1

Νεοσύστατο το περιοδικό που εκδίδεται από το «Σύλλογο των εν Αττική Καλαρρυτινών» Γεωργίου Μαριδάκη 20, 111 43 Αθήνα.

Στο εξώφυλλό του το Διοικητικό Συμβούλιο κάτω από τη φωτογραφία (αρχείο Ιωάννης Κωνσταντίνου) «Καλαρρυτιές Γενική άποψη από την Πουλιάσα το 1939», εξηγεί τους λόγους οι οποίοι τους ώθησαν για να εκδώσουν το τρίμηνο περιοδικό τους. Επισημαίνουν πως στο χώρο της Ηπειρωτικής αποδημίας εμφανίσθηκαν πολλά έντυπα που τελικά χάθηκαν ή ατόνισαν.

Σκοπός τους η έκδοση του περιοδικού που θα ασχολείται

αποκλειστικά με το χωριό τους μακριά από «υπάρχουσες διαμάχες».

«Πιστεύουμε ότι οι Καλαρρυτινοί έχουν το δικαίωμα σε μια πολυσυλλεκτική και αντικειμενική ενημέρωση για όσα συνέβησαν, συμβαίνουν ή πρόκειται να συμβούν στο χωριό τους», καταλήγει το άρθρο.

Τους ευχόμαστε κάθε επιτυχία στους στόχους τους.

Λουκία Τζάλλα

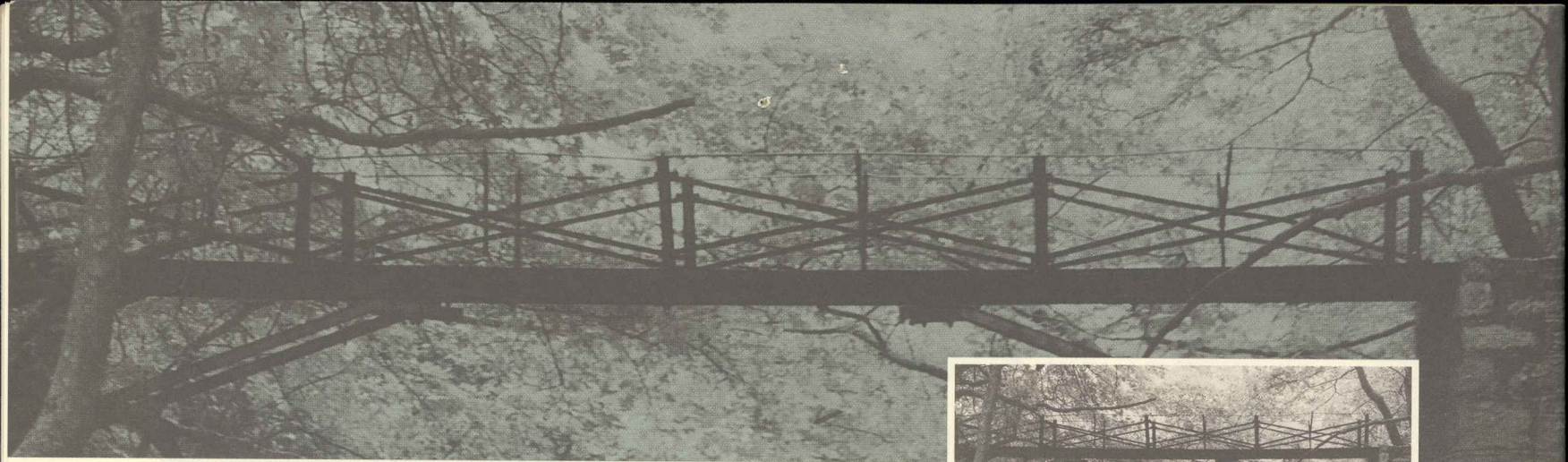
ΑΝΕΜΟΣ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ

Διοτακτικοί σταθήκαμε όλοι στο άκουσμα της ίδρυσης μίας νέας εφημερίδας για το χωριό. Πού στοχεύει, ποιός θα γράφει, πώς θα είναι, ποιοί νοιάζονται; Δειλά πάρθηκαν οι πρωτοβουλίες και μπήκαν οι βάσεις. Όχι ότι οι άλλες εφημερίδες δε γέμιζαν το χώρο που τους αναλογούσε. Δεν ήταν ότι τα νέα για τις τοπικές Γιαννιώτικες και Λαρισιανές κοινωνίες των Καλαρρυτινών δεν καλύπτονταν. Η Αθήνα όμως είναι το κέντρο για όλες τις επαρχίες και για όλα τα χωριά του τόπου μας. Άνθρωποι με πολύ διαφορετικούς πολιτισμούς ζουν γύρω μας. Εδώ τα νέα μας ζυμώνονται μαζί με χιλιάδες άλλες παραστάσεις και με σωρό ειδήσεις που έρχονται από παντού. Η αξίας τους αλλάζει το μέτρο γίνεται διαφορετικό. Τα νέα μας και τα έθιμά μας αγγίζουν ευρύτερες κοινωνίες. Δείχνουν τη μικρή διαφορά μας μέσα στην απέραντη ομοιότητα όλων των κοινωνιών. Κρατώντας την παράδοσή μας ζωντανή, αγγίζουμε την παγκοσμιοποίηση. Έτσι, οι αναφορές στους Καλαρρυτιές δεν είναι μόνο αναφορές για ένα απόμερο χωριό της ορεινής Νότιας Πίνδου. Είναι αναφορές σε ένα μικρό τμήμα του ΟΛΟΥ, που κι' αυτό ανήκει σ' ένα μεγαλύτερο ΟΛΟΝ. Έτσι θέλουμε να βλέπουμε τους Καλαρρυτιές, να σκαλίσουμε τα παλιά και μισοξεχασμένα, να θυμηθούμε όσα κοντεύουν να καταργηθούν. Όμως το βλέμμα μας θα κοιτά στο αύριο, στη σωστή ανάπτυξη, στην αρμονική συμβίωση όλων, απ' όπου και αν προέρχονται.

Οι Καλαρρυτιές είναι ένα μεράκι. Δεν είναι «στοιχείο», μα ούτε και κοσμικό στέκι.

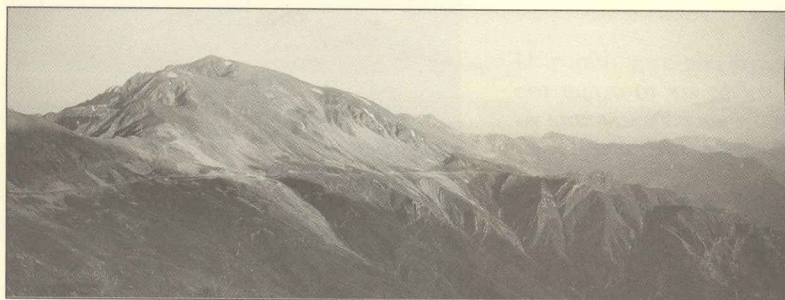
Και ευτυχώς υπάρχουν αρκετοί γνωστοί Καλαρρυτιώτες για να το διασφαλίσουν.

Ιωάννα Κ. Κωνσταντίνου

Από τη δράση του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων

Την Κυριακή 11 Μαΐου 2003 ο Ο.Σ. Ιωαννίνων διοργάνωσε διάσχιση του μονοπατιού από Συρράκο προς Ματσούκι μέσω Καλαρρυτών. Αυτή η εξάωρη πανέμορφη πορεία είναι η πιο χαρακτηριστική για τους φυσιολάτρες επισκέπτες των χωριών μας και τη συνιστούμε σε όλους σας, τουλάχιστο μία φορά κάθε χρόνο. Είναι κι αυτή κάτι σαν τα θεραπευτικά ιαματικά λουτρά. Η επίδρασή της επάνω μας θα είναι η ίδια ή ίσως και λίγο ευεργετικότερη από τα λουτρά, ιαματικά ή θαλάσσια!.

5ο Αντάμωμα των Βλάχων στο Παλαιοχώρι Συρράκου

Στις 20 Ιουλίου 2003 θα γίνει στο Παλαιοχώρι του Δήμου Τζουμέρκων το φετινό Αντάμωμα των Βλάχων. Η κυρία Υβόννη Ροκά, πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου του Δ. Δ. Παλαιοχωρίου Συρράκου ενημέρωσε τον πρόεδρο της Κοινότητας Καλαρρυτών και έδωσε τα παρακάτω τηλέφωνα για πληροφορίες σχετικά με τα χορευτικά τμήματα των συλλόγων που πρόκειται να λάβουν μέρος.

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 26510 85397 και 6944 - 587716

Καλές διακοπές στις Καλαρρυτές

